

PRESEDNIK ZSO NA OBČNEM ZBORU

Ob skupnih interesih in skupnih nalogah

**nam različni pogledi na volitve ne smejo zamegleti
treznega pogleda na bistvena življenjska vprašanja**

„Tudi na današnjem srečanju moramo ugotoviti, da se na narodno-političnem področju ni nič spremenilo na boljše. Slej ko prej velja tristrankarski sporazum, ki zavira in onemogoča pristop k znornemu reševanju nerešenih življenjskih vprašanj naše narodne skupnosti tudi tistim krogom iz avstrijskih vrst, ki so nam bolj ali manj naklonjeni in bi želeli rešitev v korist mirnega in enakopravnega sožitja. Tako še vedno ni pričakovati kakršnekoli spremembe nesprejemljivega zakona o narodnih skupinah, ki nam odvzema dve tretjini zgodovinskega naseljenega prostora; zakona, ki ne prizna pravic niti številnim tistim krajem, iz katerih so nacisti izseljevali slovenske družine — in s tem naravnost potrjuje ukrepe in cilje nacistične pregonske politike. Vendar se temu niti ni čuditi, saj so snovalci obeh ukrepov isti: pregona in izselitve bivši Heimatbund, zakona o narodnih skupinah pa njegov naslednik Heimatdienst.“

Tako je ugotovil predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, ko je minulo nedeljo govoril udeležencem letošnjega srečanja bivših slovenskih izseljencev v Globasnici. Naglasil je, da nas slej ko prej silijo v takorimenovane sosvele, da bi ločili in razdvojili vodstvo in ljudstvo naše narodne skupnosti. Vendar jim to ne bo uspelo, kakor jim ni uspelo s še hujšimi ukrepi, ker se je naš človek utrdil v borbi in je spoznal, da kapitulacija pred nemškim nacionalizmom pomeni smrt.

„Umreti pa koroški Slovenci nemo“, je poudaril predsednik ZSO. „Zato se bomo le še bolj prizadevali na kulturnem in gospodarskem področju, da ohranimo sedanji in bodoče rodove svojemu narodu. Pri tem se zavedamo, da je ta borba dolgoročna, da pa dnevno nosi sadove, če smo enotni in neuklonljivi. Otroška vrtca v Celovcu in Šentprimozu, kulturni dom na Radičah, gospodarski podvigi, kot so Toper v Pliberku, Elan na Brnci, hotel Obir v Železni Kapli, Reberca in nadaljnji podobni načrti, še zlasti pa ureditve osrednjega kulturnega doma v Celovcu, ki je neposredno pred začetkom — vse to so vidni dokazi naše samopomoči in naše nezlomljive življenjske volje tudi danes, da kljub vsem poskusom pritiska lahko z optimizmom gledamo v bodočnost.“

Posebej je govornik opozoril na potrebo, da zagotovimo našim otrokom predšolsko in šolsko vzgojo v materinem jeziku, za kar nam bodo otroci hvaležni, kajti bodočnost v svetu ni enojezičnost, marveč večjezičnost — ne asimilacija narodov, temveč enakopravna integracija.

„Tu imamo toliko skupnih interesov in skupnih nalog, da nam različni pogledi na volitve in dnevno-politična premišljanja ne smejo zamegleti treznega pogleda na bistvena skupna življenjska vprašanja,“ je dejal dr. Franci Zwitter, ko je potem tolmačil stališče ZSO k volitvam. Spomnil je, da temeljita analiza volilnega zadržanja koroških Slovencev od izbojevanja splošne volilne pravice dokazuje, da sta dve tretjini Slovencev, zlasti gospodarsko odvisnih, kljub nastopanju slovenske zbirne stranke vedno volili večinske stranke. To vodi do zaključka, da se pretežni del

koroških Slovencev pri posameznih volitvah iz različnih vzrokov odloča tudi in prvenstveno po drugih in ne zgolj narodnostnih vidikih. Ozko-

srečna politika, ki je te rojake v preteklosti odpisovala, je mnogo pripomogla k temu, da so se le-ti najprej odtujili svojemu narodu, dokler niso popolnoma izgubili tudi svojo identiteto.

Te napake ne smemo ponavljati,

je dejal predsednik ZSO, kajti potrebno je, da tudi Slovenci, ki iz kakršnihkoli vzrokov ne volijo slovenske volilne grupacije, ohranimo in pridobimo za borbo za pravice svojega ljudstva. „Ta borba pa se le zelo poredko in najmanj odvija na ravni volitev. Zato je izključno priporočilo zgolj za KEL zelo problematično — tudi iz narodnostnih vzrokov, ker bi številni Slovenci, ki v KEL ne vidijo edine rešitve njihovih ekonomskih, socialnih in drugih problemov, kakor številni poznani narodno zelo aktivni rojaki iz Železne Kaple, z Radič, iz Bilčova in tudi iz drugih krajev in občin, ki se nikdar niso pustili vpreči v voz protislovenske strankarske politike, tako izključno priporočilo smatrali kot brskiranje njihovega gledanja na volitve in borbo za nacionalne pravice.“

V tej zvezi je predsednik ZSO naglasil, da te ugotovitve razumljivo veljajo tudi za Hanzija Ogrisa in njegovo kandidaturu na listi SPO. Kratko je orisal njegovo življenjsko pot od izselitve v nacistični dobi preko dejavnosti kot predsednik Zveze slovenske mladine, kot ustanovitelj in podpredsednik ZSO, kot sopodpisnik obeh spomenic in številnih skupnih vlog koroških Slovencev, kot predsednik Zveze slovenskih združenj pa do udeležbe pri demonstracijah proti diskriminacijski manjšinski politiki vlade. Opozoril je, da je za njegovo delo na narodno-političnem polju prejel zlato priznanje OF, v Bilčovsu pa je že drugič bil izvoljen za župana in torej očitno uživa zaupanje rojakov. Zakaj naj bi nam torej škodoval v deželnem zboru, kakor govori krogi postavljajo? je vprašal

(Dalje na 8. strani)

Obsodba KHD-jevskega hujskanja

V zvezi z dinamičnim atentatom v Velikovcu je predsednik koroškega Heimatdienstia dr. Josef Feldner podal izjavo, v kateri je — kakor smo to s te strani že vajeni — krivdo enostavno potisnil na tiste, ki se pač ne strinjajo z zlorabo 10. oktobra v nemškonalistične in šovinistične namene. Pravi, da je atentat sad kapituliranja pred protiaustrijskim ekstremizmom moralno soodgovornost pa po njegovem nosijo tisti, ki — po Feldnerju — že leta hujskajo proti „koroškemu dnevu svobode“; pri tem je ost njegovega napada usmerjena zlasti v tiste, ki prirejajo „Oktobrski tabor“, o katerem trdi, da gre za protiaustrijsko prireditve. Od pristojnih oblasti zahteva Feldner prepoved „Oktobrškega tabora“ in napoveduje za 14. oktober zborovanje KHD v Celovcu.

Organizatorji „Oktobrškega tabora“ so nesramne in povsem neutemeljene očitke dr. Feldnerja odločno zavrnili in opozorili na taktiko, ki se je poslužuje predsednik KHD: „Izkoristi dogodek, ki izzove v javnosti ogorčenje in to ogorčenje takoj, še preden je kaj znanega o storilcih in o poteku dogodka, z zlobnimi obdolžitvami usmeri proti povsem neprizadetim organizacijam in skupinam ljudi, ki so napoti njegovim nemškonalističnim načrtom,“ je rečeno v posebni izjavi, ki so jo objavili organizatorji Oktobrškega tabora. „Dejstvo, da se pri tem poslužuje dogodka, pri katerem

je bilo več oseb težko poškodovanih, pa kaže vso brezobzirnost, ki se je ta organizacija poslužuje pri zasledovanju svojih ciljev.“ To se kaže tudi v lažljivih trditvah, naperjenih proti Oktobrskemu taboru, da bi to prireditve v javnosti spravili na slab glas.

Poleg tega so organizatorji Oktobrškega tabora protestirali tudi proti načinu poročanja Kleine Zeitung in Volkszeitung, ker v svojih poročilih o velikovškem atentatu verbalno in optično dajeta izjavljati predsednika KHD enako težo kot stališčem vodilnih deželnih politikov; opozarjajo, da je glasilo KHD Ruf der Heimat, ne pa omenjena lista. Katoliško tiskarsko društvo in ÖVP (ki izdajata Kleine Zeitung oziroma Volkszeitung — op. ured.) pozivajo, naj poskrbita za to, da na njunem področju v bodoče ne bo več prišlo do take prakse. Od vodilnih deželnih politikov pa zahtevajo, naj se javno ogradijo od omenjene izjave KHD odnosno njenega predsednika.

Odločna reakcija prirediteljev Oktobrškega tabora na neutemeljene očitke KHD je brez dvoma upravičena in razumljiva, saj smo v preteklosti že večkrat doživeli, da je takšno podtikavanje in ščuvanje privedlo do nevarne zastrupitve ozračja v deželi. Prav tako pa je tudi upravičeno pričakovanje, da se bodo merodajni politični dejavniki jasno distancirali od neodgovornih hujskačev.

ZSO OB ATENTATU V VELIKOVCU:

Odklanjamo terorizem

koč sredstvo političnega boja

Ob dinamičnem atentatu v Velikovcu je tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser podal posebno izjavo, v kateri je poudaril:

Na Koroškem je že pravilo, da določene ekstremistične struje, kadar koli so v politični krizi, segajo po bombah. Ti atentati so vedno služili nenejnosti nacionalne neustrpnosti in protislovenskega razpoloženja. Zato je za nas popolnoma jasno, kdo so krogi, ki skušajo kovati volilni in politični kapital s terorističnimi dejavnostmi: gre za kroge, ki skušajo vplivati na bližnje volitve s podžiganjem protislovenske mržnje.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem slej ko prej odklanja terorizem kot sredstvo političnega boja in poziva oblasti, da končno odkrijejo storilce ne samo tega zadnjega, marveč tudi vseh prejšnjih atentatov.

Govorica dinamita je znova segla tudi na Koroško

Šele v zadnji številki našega lista smo poročali o tem, kako na Južnem Tirolskem v zadnjem času spet govori dinamit. Danes moramo zapisati, da je govorica dinamita medtem znova segla tudi na Koroško. V torek kratko pred peto uro popoldne je namreč močna detonacija odjeknila na glavnem trgu v Velikovcu: takorimenovani domovinski muzej, ki ima svoje prostore v drugem nadstropju mestne hiše, je bil močno poškodovan, težko ranjene pa so bile tudi tri osebe.

Dinamični atentat je razumljivo povzročil splošno razburjenje in ogorčenje ter so bile v prvih izjavah političnih predstavnikov izrečene ostre obsodbe krivcev novega provokativnega dejanja neznanih storilcev. Velikovski primer se uvršča v dolgo verigo „sorodnih“ dogodkov, ki so se v minulih letih zvrstili na Koroškem, ne da bi varnostnim oblastem uspelo — z izjemo razstrelitve partizanskega spomenika na Robežu leta 1973 — izslediti storilce in razkriti ozadje tovrstne dejavnosti.

Tudi v najnovejšem primeru še ni bilo znanih nobenih podrobnosti, ko se je v tukašnjih občilih že začela znana, v določeno smer naravnana gonja, kakor smo jo doživljali že pri drugih podobnih dogodkih in ki je vedno imela isti namen: obtožiti ali vsaj osumiti Slovence in tako zanetiti novo narodnostno mržnjo. Posebno značilno pa je, da je predsednik koroškega Heimatdienstia že takoj „ve-

del, da so krivci v krogu tistih, ki prirejajo „Oktobrski tabor“. Od oblasti je zahteval prepoved tabora, ki ga je označil za „protiaustrijsko prireditve“, čeprav je resnica ravno nasprotna, saj je ta prireditve vedno imela le namen, razkrinkati tiste kroge, ki spomin na 10. oktober zlorablajo za svoje nacionalistične in šovinistične namene.

Tako se pač spet enkrat jasno kaže, kako na Koroškem je zainteresiran na tem, da ne pride do pomiritev; kdo so tisti krogi, ki za vsakoletni 10. oktober potrebujejo „primerno ozračje“. Eno je gotovo: Slovincem vse to ni potrebno in jim tudi ne koristilo! Zato so predstavniki slovenskih organizacij (tozadevno izjavo tajnika ZSO objavljamo na posebnem mestu) ponovno — kakor že v preteklosti v zvezi s takimi pojavi — jasno in odločno poudarili da odklanjajo terorizem kot sredstvo političnega boja, pristojne oblasti pa pozvali, da končno odkrijejo storilce najnovejšega in vseh prejšnjih atentatov.

V ostalem je v poročilih o velikovškem atentatu in zlasti o preiskavi dogodka zaslediti nebroj protislovenskih in nesmiselnih trditvev, tako da se vsa zadeva nebotično zdi vsaj čudna. Varnostne oblasti in zlasti množična občila so dokaj „radodarna“ z obdolžitvami, naperjenimi enkrat zoper mladega avtomobilista iz Podjune, ki jim je takorekoč padel v roke pri prometni nesreči, in potem spet zoper dva jugoslovanska državljana, ki sta bila pri atentatu resno poškodovana. Ne v enem ne v drugem primeru pa — vsaj do zaključka naše številke — niso bile objavljene stvarne ugotovitve, ki bi dokazovale krivdo enega ali drugega osumljenca.

Sicer pa tudi to ni nov pojav, saj smo že večkrat doživljali, kako so pri podobnih dogodkih „točno“ vedeli za vse podrobnosti in poznali tudi „storilce“ že davno prej, preden je preiskava sploh privedla do kakšne razjasnitve. Če so se potem taki „storilci“ izkazali kot povsem nedolžni ljudje, je bila to njihova osebna zadeva — množična občila se zanje niso več menila, saj so že imela svojo „senzacijo“; svoj namen pa so dosegli tudi dejanski krivci in storilci, ki pa jih v največ primerih vse do danes niso izsledili.

Že prej smo ugotovili, da taki dogodki koroškim Slovincem gotovo ne koristijo; potrebni so le tistim, ki nočejo miru v deželi. V tej luči je treba videti tudi anonimni klic na sedež slovenskih organizacij v Celovcu — pa naj je bil resna grožnja ali samo pobalinska neslanost — dve uri po velikovski eksploziji: da bo bombni atentat v Velikovcu imel posledice.

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSkih IZSELJENCEV:

Še bolj moramo skrbeti da bo ohranjena resnica o boju in trpljenju koroških Slovencev

Trem težiščem je v glavnem veljal občni zbor Zveze slovenskih izseljencev, ki je bil minulo nedeljo popolnoma v prostorih gostilne Šoštar v Globasnici: spominu na čase pregnanstva in potrebi podrobne obdelave takratnih dogodkov, da bi resnico o boju in trpljenju koroških Slovencev ohranili tudi bodočim rodovom; pomenu vzgoje otrok v materinem jeziku in v tej povezavi potrebi prijave k dvojezičnemu pouku v šoli; trenutnemu položaju naše narodne skupnosti s posebnim oziranjem na bližnje deželnozborske volitve.

Čeprav je bil čas izredno neugoden, se je zbralo kar lepo število članov nekdanjih izseljenških družin, da na svojem tradicionalnem srečanju obudijo spomin na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja, ko so jih pregnali z domače zemlje, ker so ljubili svoj rod in svoj jezik. Že takrat so prisegli, da bodo spomin na tedanje dogodke ohranili živ in da ga bodo prenesli na mlado generacijo, da bodo tudi bodoči rodovi poznali resnico o tem, kako so se njihovi predniki borili za svoj obstoj in kakšne žrtve so doprinesli v najtemnejši dobi naše narodne zgodovine. Svojo prisego izpolnjujejo, kakor kaže vsakoletni dan izseljen-

ških Slovencev. Manjka nam temeljita študija o celotni problematiki izseljenštva — tu je široko polje za naše mlade znanstvenike in za naš Slovenski znanstveni inštitut. Manjka tudi še „veliki tekst“ o tej dobi in bi bila to naloga naših pisateljev. „Na vseh občnih zborih veliko govorimo o izseljenški zavesti, vendar le-te ne bomo privzgojili, če ne bomo temeljito poznali vseh podrobnosti in posledic celotne izseljenške problematike,“ je naglasil dr. Zwitter in dodal, da se moramo posvetiti usodi vsake posamezne družine, vsakega posameznika-izseljenca in njegovih potomcev. Zato je še dovolj dela za Zvezo slovenskih izseljencev in

bilo ugotovljeno, da je takoimenovani zakon o narodnih skupinah „odpisal“ številne naše kraje, iz katerih so svoječasno pregnali zavedne slovenske družine. Mi pa se tem krajem nočemo in ne smemo odpovedati; vzdrževati moramo z njimi najtesnejše stike, obiskovati moramo tamkajšnje ljudi in jim s slovenskimi kulturnimi prireditvami vlivati zaupanje v lastno moč ter jih podpirati v njihovem boju. V ta okvir sodi tudi skrb, da našim otrokom omogočimo šolsko vzgojo v materinem jeziku — zato si moramo prizadevati za prijave k dvojezičnemu pouku, hkrati pa tudi doma v družini skrbeti, da bo mladi naraščaj vzgojen v jeziku in duhu, ki sta bila najvišja vrednota prednikov.

Ker je le še kratko časa do letošnjih deželnozborskih volitev, je pač razumljivo, da so udeleženci nedeljskega zbora tudi temu vprašanju posvetili precejšnjo pozornost. Kakor poročamo na drugem mestu, je tozadevno stališče ZSO tolmačil predsednik dr. Franci Zwitter; v diskusiji pa so bila izpovedana različna mnenja, ki so vendar vsa izzvenela v ugotovitvi, da je bolj kot volitve ni volilni boj važno in potrebno delo na posameznih področjih našega narodnega življenja in družbenega dogajanja. Izrečene so bile tudi kritične misli glede rojakov, ki zaradi svoje svetovnonazorske opredelitve dajejo prednost večinskim strankam namesto narodni listi; pri tem pa so naravnost depasirano izpadle ugotovitve tistih, ki so čutili potrebo, da sicer drugim delajo očitke zaradi njihovih strankarskih vezi, sami pa vse do danes niso izvajali konsekvenc zaradi svoje strankarske pripadnosti.

Ker je bil predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer zaradi smrti svojega zeta Korija Pörscha (katerega življenjsko pot in narodno delo je na začetku svojega govora kratko orisal dr. Franci Zwitter) zadržan, je občni zbor vodil podpredsednik Jože Partl. Njega je občni zbor tudi izvolil za novega predsednika ZSI, medtem ko je tovarišu Kramerju, ki je ponovno prosil, da bi ga zaradi visoke starosti razbremenili, z imenovanjem za častnega predsednika izrekel priznanje in zahvalo za njegovo več kot dvajsetletno požrtvalno vodenje naše izseljenške organizacije.

cev; čutijo pa tudi potrebo, da bo treba še bolj skrbeti za to, da bodo tedanji dogodki podrobno raziskani, ker le tedaj bo tudi uspelo ohraniti izseljenško zavest, če bomo mi in naši znanjci podrobno seznanjeni z resnico o boju in trpljenju našega ljudstva.

O tej nalogi je bivšim preganecem govoril zlasti predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki je poleg tega orisal še trenutni položaj (njegova tozadevna izvajanja objavljamo na posebnem mestu — op. ured.). Dejal je, da je zločin izseljevanja udaril z vso silo v naše ljudstvo in nismo vedeli, ali bomo preživeli. Drugi narodi slavijo svoje junake, naši izseljenci pa se vse premočno zavedajo, da so tudi oni s svojim trpljenjem doprinesli za obstoj ko-

je slejkoprej potrebna organizacija.

Pa tudi drugi govorniki so obujanje spominov na čase pregnanstva povezovali z današnjim položajem ter ugotavljali, da mlada generacija vse premalo ve o tedanjih dogodkih. V tej zvezi je bila pozitivno ocenjena lanska razstava o izseljenstvu, ki jo je na slovenski gimnaziji v Celovcu pripravila s svojimi dijaki dr. Dana Zwitter-Tehtovnik, tudi sama hčerka izseljenške družine. Poudarjena je bilo, da bi moral naš tisk posvečati tedanjim dogodkom še več pozornosti. Sprazna pa je bila tudi pobuda, naj bi izseljenške družine prejele posebno diplomato ali plaketo, „da bi naše hiše ostale spomeniki naše borbe za obstoj slovenskega življenja na Koroškem“.

Pri oceni današnje stvarnosti je

Avtomobilska cesta „Slovenika“ se je že približala do Ljubljane

Danes opoldne bodo v okviru posebne svečanosti odprli 12 kilometrov dolgi odsek avtomobilske ceste „Slovenika“ med Vrhniko in Dolgim mostom neposredno pred Ljubljano. Dograditev tega odseka — in to točno v določenem triletnem roku! — pomeni važen uspeh slovenskih graditeljev, saj je šlo za izredno zahtevnost gradnje in so novi del ceste zato tudi poimenovali „plavajočo štripasovnico“.

Novi odsek „Slovenika“ je bil grajen in opremljen v skladu z mednarodnimi normami za avtomobilske ceste. V celoti je široka 28 metrov, pri čemer ima štiri po 3,75 metra široke vozne pasove, dva po 2,5 metra široka odstavná pasova, dve po 1,30 metra široki bankini, medtem ko je srednji pas širok 4 metre. Trasa poteka v celoti ob stari cesti, vendar je le približno polovica ceste na trdnih tleh, medtem ko je druga polovica na mehki barjanski zemlji, ki je bila v cestni „obdelavi“ tehnološko izredno zahtevna. Gre za dva ločena odseka, na katerih so s posebnimi stroji navpično potisnili v močvirnato zemljo po osem do 15 metrov dolge plastične drenažne trakove v skupni dolžini 620 kilometrov.

Preden so se gradbeniki lahko lotili tega dela, so na najmekkejša tla položili 457.000 kvadratnih metrov plastične preproge, na katero so potem začeli nasipati elektrofiltrske ugaskes in lomljenec

za nasip, sicer bi jim močvirje sproti požiralo material. V cesti so vgradili 120.000 kubičnih metrov lomljenca (kubik tehta 2000 kg). Pod to težo se je cesta posedla od 30 do 156 centimetrov, to je le 6 centimetrov več kot so predvidevali. Ker pa računajo, da se bo malenkostno posedaenje nadaljevalo še 10 do 25 let, so z asfalt-betonom ali najfinejšo plastjo asfalta prekrili le dobro polovico ceste na najtrdnjših odsekih, medtem ko je druga polovica ostala „grobo“ asfaltirana ter bodo obrabljivo vrhno plast asfalta sproti obnavljali in na ta način izravnali predvideno posedaenje.

Za vožnjo od Ljubljane do Vrhnike bodo šoferji osebnih avtomobilov na Vrhniki (dokler še ni zgrajena nova cestninska postaja na Logu) plačevali po 9 dinarjev cestnine, od Ljubljane oziroma Dolgega mostu do Razdrtega pa bo cestnina znašala 35 din. Sedaj je v gradnji cestninska postaja pri vasi Log, kakih pet kilometrov pred Ljubljano, kjer se bo v bodočnosti promet lahko nemoteno odvijal pred bodočim razcepom Kozarje in ljubljansko cestno deteljico.

Prejšnji teden pa so začeli tudi z gradnjo zahodne ljubljanske obvoznice, ki bo segala od Dolgega mostu do Celovške ceste. Zahodna obvoznica bo 9,1 kilometra dolga štripasovnica z vmesnim varnostnim pasom, v celoti široka 25,6 metra.

S tem se je praktično začela izgradnja „U“ sistema mestnih obvoznic, ki bi naj mesto tja do leta 1984, ko bi naj bile dograjene vse obvozne ceste, osvobodil duševnega prometa. Na trasi obvoznice bodo morali zgraditi 10 nadvozov, 4 podvoze, 8 mostov in viadukt. Imela bo 6 priključnih cest. Graditelji bodo morali izkopati skoraj milijon in pol kubičnih metrov zemlje ter položiti 343.216 kvadratnih metrov asfalta. Nova zahodna obvoznica bo leta 1985 sprejela že okoli 25.000 vozil na dan; s tem bo znatno razbremenila mestno središče. Proti koncu leta 1982 pa naj bi se na njen severni del priključil tudi že gorenjski del avtoceste Karavanke—Gevgelija. S tem bo Slovenija dobila direktno štripasovnico, ki bo z Gorenjske in po novi vrhniški avtocesti mimo mesta Ljubljane vodila proti morju.

Dobrih devet kilometrov dolga zahodna obvoznica, ki bo imela kar 27 večjih objektov, bo predvidoma stala 1,3 milijarde dinarjev. V primerjavi s temi naložbami je bil odsek Vrhnika—Dolgi most še razmeroma poceni: celotni stroški so namreč dosegli 879,5 milijona dinarjev, pri čemer so všteta vsa gradbena dela s šestimi večjimi objekti, vsi odkupi zemljišč in podobno. Torej je posamezni kilometer tega odseka povprečno stal 68,6 milijona dinarjev, medtem ko bodo morali v vsak kilometer zahodne obvoznice „vgraditi“ kar 145 milijonov dinarjev.

Igre miru, prijateljstva in sožitja

Na novem stadionu v Splitu je predsednik SFRJ Josip Broz Tito kot pokrovitelj v navzočnosti 2500 športnikov, več sto sodnikov in okrog 50.000 gledalcev odprl 8. sredozemske igre, doslej največjo športno prireditev v Jugoslaviji. Športniki iz sredozemskih držav bodo tja do 28. septembra merili svoje sile v prijateljskem tekmovanju, hkrati pa navezovali stike in utrjevali medsebojna poznanstva.

V tem smislu se je v otvoritvenem govoru izrazil tudi predsednik Tito, ki je dejal, da ta velika prireditev ne bo potekala le v znamenju tekmovanj, temveč tudi v znamenju medsebojnega družjenja, boljšega spoznavanja in prijateljstva. „Spričo tega bo veliko pomenila za nadaljnje zблиževanje narodov Sredozemlja, za katero si vsi želimo, da bi postalo trajno območje miru in uspešnega sodelovanja, kar bi bil hkrati velik prispevek sredozemskih držav k miru v svetu sploh.“

K uresničevanju te zamisli pa brez dvoma bistveno prispeva tudi bogati spored kulturnih manifestacij, ki se vzporedno s športnimi tekmovanji odvija v Splitu in drugih mestih Dalmacije. Tako se bodo do 28. decembra izvršili bogati in raznovrstni programi glasbenih, likovnih in scenskih manifestacij, razstav, filmskih in drugih prireditev, na katerih nastopajo znani domači in tuji umetniki. V velikih dvoranah in tudi na prostem nastopajo ansambli z cele Jugoslavije in iz drugih sredozemskih držav, ki predvajajo pester pregled domačih in tujih kulturno-umetniških dosežkov. Razstavišča v tem delu Dalmacije pa so pripravila vrsto razstav, ki med drugim prikazujejo dalmatinske motive v delih domačih umetnikov, dela splitskih ustvarjalcev, stari nakit Dalmacije, dosežke petih stoletij enciklopedistike v Jugoslaviji in mnoge druge zanimivosti.

Po vsem tem letošnje 8. sredozemske igre, ki se odvijajo v Splitu in drugih krajih Dalmacije, upravičeno imenujejo igre miru, prijateljstva in sožitja.

Nacistični zločinci delajo težave tudi svojim zaščitnikom

Prvič v zgodovini brazilskega pravosodja je zvezna policija na zahtevo ministrstva za zunanje zadeve strogo zastražila človeka, ki ga je vrhovno sodišče formalno oprostilo. Gre za nacističnega vojnega zločinca Gustava Wagnerja, ki ga je brazilsko vrhovno sodišče pred meseci oprostilo z utemeljitvijo, da so njegovi zločini zastarani.

Odločitev brazilske oblasti je tedaj naletela na veliko ogorčenje v brazilski in mednarodni javnosti, zlasti v državah, ki so zahtevale izročitev Wagnerja. Zato so zdaj z odobravanjem sprejeli odločitev, da proti Wagnerju uvedejo nov postopek, in sicer na podlagi pritožbe zahodnonemške vlade, ki je dokazala, da je brazilsko sodišče pri prvem postopku zagrešilo grobo napako: pri prepisovanju portugalskega prevoda zahodnonemške zahteve po izročitvi vojnega zločinca Wagnerja so enostavno „za-

menjali“ letnico in potem zločinca z utemeljitvijo, da so njegovi zločini zastarani, pač oprostili.

Če bo vrhovno sodišče sedaj sprejelo to argumentacijo bonske vlade, bi lahko proces proti Wagnerju obnovili in bi v tem primeru njegova izročitev zahodnonemškim oblastem bila skoraj zagotovljena.

Medtem pa se je mednarodna javnost ponovno začela baviti tudi z drugim nacističnim zločincem — z zloglasnim zdravnikom dr. Josefom Mengelejem, znanim pod imenom „angel smrti“ iz Auschwitza. Ta najbolj iskani zločinec našega časa, ki je zakrivil smrt več stotisočev ljudi, je po vojni enako kot mnogi njegovi pajdaši zbežal v Latinsko Ameriko. Leta 1954 je dobil paragvajsko državljanstvo in je živel nekje v pragozdovih ob reki Parana na meji med Paragvajem in Brazilijo. Čeprav so razne države zahtevale njegovo izročitev, brazilske oblasti ničesar niso ukrenile.

Sedaj pa so si pod pritiskom svetovnega javnega mnenja očitno premislili tudi v Paragvaju. Verjetno z namenom, da bo pokazal, da se tudi v Paragvaju stvari spreminjajo, je predsednik Stroessner, tudi sam sin nemškega emigranta, namreč objavil, da bo od vrhovnega sodišča zahteval, naj Mengeleju odvzame državljanstvo — to pa bi pomenilo tudi njegovo izročitev.

Koliko je resnice na tem, bo seveda pokazal šele nadaljnji razvoj. Čeprav se krog okoli Mengeleja vse bolj oži, so mnogi namreč prepričani, da se bo zločincu znova posrečilo uiti roki pravice. Mreža njegovih prijateljev v Paragvaju in pri drugih diktatorskih režimih v Južni Ameriki, ki so po vojni dajali državljanstvo nacističnim zločincem, je — kot pravijo poznavalci tamkajšnjih razmer — celo gostejša od najbolj goste paragvajske džungle.

Vsekakor pa je v zadnjem času le opaziti, da obremenjeni nacistični zločinci tudi njihovim najožjim in dolgoletnim zaščitnikom povzročajo čedalje večje skrbi in bi se jih zato radi znebili.

HANZI OGRIS O SVOJI KANDIDATURI NA LISTI SPÖ:

Kot pripadnik slovenske skupnosti bom zagovarjal težnje in potrebe Slovencev in se zavzemal za uveljavljanje člana 7

Kakor znano, za letošnje deželnozborske volitve 7. oktobra na listi SPÖ spet kandidira bilčovski župan Hanzi Ogris, ki ima za razliko od slovenskih kandidatov Koroške enotne liste (KEL) in na listi KPO še najbolj realne izgleda, da bo izvoljen v deželni zbor.

S tovarišem Hanzijem Ogrisom, ki ga koroški Slovenci poznamo in koroški predvsem po dejavnosti, ki jo razvija kot podpredsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in kot predsednik Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, se je sodelavec našega lista pogovarjal o njegovi kandidaturi na listi SPÖ.

Vprašanje: V letih od 1970 do 1975 si bil poslanec v koroškem deželni zboru, leta 1975 nisi želel kandidirati, sedaj, leta 1979, pa ponovno kandidiraš na listi koroške socialistične stranke. Kako to lahko razložiš?

Odgovor: V času neposredno pred deželnozborskimi volitvami leta 1975 so tri v deželni in državnem zboru zastopane stranke pokazale, da se ne mislijo upirati zahtevam nemškonalnih krogov glede vprašanj manjšin v Avstriji. Kandidatura na listi katerekoli teh strank bi lahko pomenila popolno strinjanje z manjšinsko politiko teh strank. Takšno ravnanje treh strank je Slovencev na Koroškem prav gotovo povzročilo narodnostno škodo. Razvoj v zadnjih letih potrjuje, da enostranski sklepi brez upoštevanja prizadetih ne rešujejo problemov.

Dogodki okoli Reberce pa so pokazali, da je socialistična stranka na Koroškem vsaj v gotovih vprašanjih, ki so tudi za nas pomembna, pripravljena postaviti se po robu fistim krogom na Koroškem, ki svoje nacionalistične poglede postavljajo pred socialne potrebe prizadetega prebivalstva. Zato sem pripravljen, da je moja kandidatura na listi SPÖ in prisotnost mojih tovarišev v tej stranki pomemben doprinos za boljše razumevanje našega vprašanja in boljši socialni ter gospodarski napredek dvojezičnega ozemlja.

Vprašanje: Ne glede na to, tvoj položaj ni enostaven. Po eni strani si podpredsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki zavrača sedmojuljsko zakonodajo, po drugi strani pa je stališče vodstva koroške SPÖ, da je manjšinsko vprašanje s sedmojuljsko zakonodajo rešeno. Kako lahko pojasniš to?

Odgovor: Moje politično delovanje v SPÖ izhaja iz programa te stranke iz leta 1978. Le-ta mi do-

voljuje, da se poleg gospodarskih in socialnih ciljev stranke zavzemam tudi za manjšinske pravice slovenskega naroda na Koroškem. Zato ne vidim protislovja biti na eni strani član SPÖ in na drugi strani manjšinski funkcionar. ZSO me na eni strani zavezuje, da se zavzemam za manjšinske pravice, hkrati pa dopušča, da se glede na svojo idejnopolično opredelitev in svoje druge interese strankarsko opredelim tako, kot se mi zdi najbolj prav.

Vprašanje: Če boš izvoljen, kaj boš po tvoji sodbi naredil za izboljšanje položaja Slovencev na Koroškem?

Odgovor: Samoumevno je, da bom kot član kluba socialističnih poslancev aktivno sodeloval pri reševanju socialnih in gospodarskih problemov celotnega koroškega prebivalstva. Jasno pa je tudi, da bom kot pripadnik in funkcionar slovenske narodne skupnosti na Koroškem zagovarjal težnje in potrebe Slovencev in se zavzemal za uveljavljanje člana 7 državne pogodbe. Poudaril pa bi rad, da v deželni zbor ne bom nastopal kot predstavnik slovenske manjšine, ker smatram ZSO in NSKS za edini legitimni predstavnici slovenske manjšine v Avstriji.

Vprašanje: Koroška enotna lista oziroma njeni nosilci pravijo, da nisi „pravi Slovenec“. Hkrati nas KEL prepričuje, da je pot, ki si jo je izbrala, najboljše in edino pravilna; to pomeni, komur je usoda Slovencev v Avstriji pri srcu, mora zdaj voliti KEL. Kaj praviš ti k temu?

Odgovor: Predvsem naj najprej povem, da podpiram politično izhodišče ZSO: Sleherni Slovenec ima pravico, da se udeležuje v tistem idejnopoličnem taboru, ki ga smatra za pravičnega, pri čemer njegove zavednosti ne moremo meriti s tem, ali bo oddal glas za eno ali za drugo stranko, ali pa za stranko, ki se predstavlja kot „najbolj slovenska“. V bodoče bo treba še bolj kot doslej podvzeti vse napore, da bomo v narodnostnih vprašanjih zajeli vse Slovence ne glede na idejnopolično opredelitev posameznika, če želimo, da bo naše prizadevanje za narodne pravice čim bolj uspešno. Poskus izključevanja iz teh prizadevanj škoduje celotni narodni skupnosti.

Vprašanje: Ali smatraš, da je potrebno, da se koroški Slovenci aktivno udeležujemo v strankah in njihovih podorganizacijah?

Odgovor: Tudi koroški Slovenci smo del avstrijske družbe. Pravica in naravnost dolžne je, da kot del te družbe sodelujemo pri oblikovanju nadaljnjega socialnega in gospodarskega razvoja naše dežele in da v okviru tega sodelovanja pridobimo čim več zaveznikov tudi za naše narodnostne potrebe.

Vprašanje: Kako sam ocenjuješ realno možnost, da boš izvoljen za deželnega poslanca?

Odgovor: Predvsem bi rad poudaril, da osebnih ambicij za to mesto nimam. Izhajajoč iz političnih izhodišč ZSO in mojega osebnega prepričanja smatram ta korak za pravičen in potreben v borbi za dosego socialnih, gospodarskih in narodnih pravic ter enakopravnega sožitja med obema narodoma v deželi. Na vsak način pa bo moja izvolitev v deželni zbor nenazadnje odvisna tudi od tega, kakšne podpore bom deležen od volivcev slovenske narodne skupnosti.

Pri tem ti želimo uspeh in se zahvaljujemo za pogovor.

KEL je predstavila svoje gospodarske zamisli

S predstavitvijo kandidatov in s stališčem do gospodarskih vprašanj je zadnji teden Koroška enotna lista nadaljevala svojo volilno kampanjo. Razen v četrtem volilnem okrožju bo kandidirala v vseh ostalih treh okrožjih, poleg Smolleta kandidirajo na prvih štirih mestih v vseh okrožjih še dr. Pavel Apovnik, dr. Robert Saxer in dr. Matevž Grile. Nato pa sledijo lokalni kandidati.

V dvojezični brošuri „Carinthescher Herbst — Koroška jesen“ kritizira KEL gospodarsko zastopanje Koroške, posebno obrobni področij, ki zastopavljajo prebivalstvo tega področja v primerjavi z bolj razvitenimi področji Avstrije. Kot rešitev teh problemov predlaga posebne pospeševalne ukrepe, ki jih naj bi izvajala koroška deželna vlada in koroške banke; pri tem bi po njenem mnenju bilo treba upoštevati, da prevladujejo na Koroškem majhni obrti in da bo zato treba pospeševati tudi prostovoljna združenja na podlagi samopomoči. Opozarjajo pa na primer tudi na dejstvo, da Koroška kljub lesnemu bogastvu nima razvite lesno-predelovalne industrije, posebno pohištvne industrije.

V pretežni meri je to kritika gospodarskih razmer, ki sta jo obe osrednji organizaciji že v zadnjih letih vedno spet naslovili na odgovor-

ne v državi in deželi in ugotavljali, da to vpliva raznarodovalno. Brošure ni mogoče označiti za gospodarski program, saj ima premalo konkretnih predlogov, posebno glede kmečkega vprašanja.

Koroška enotna lista se je prvič odločno izrekla za gospodarsko sodelovanje z našim južnim sosedom Jugoslavijo in takšno zadržanje zahteva tudi od koroške deželne vlade, ki se po njenem mnenju ne bo mogla izogniti temu. V tem vprašanju so se nosilci KEL očitno približali stališču ZSO, ki je že vsa leta zagovarjala tesno gospodarsko sodelovanje z matičnim narodom, ki tudi za narodnostni položaj koroških Slovencev ne more ostati brez posledic.

KEL opozarja tudi na to, da se vladajoče stranke konkretnim gospodarskim rešitvam izogibajo s tem, da potisnejo odgovornost za negotovost in vznemirjanje prebivalstva na južnem Koroškem na slovensko manjšino.

Kot sodelavca gospodarskega sveta KEL so predstavili na tiskovni konferenci Koroška dr. Traara, ki deluje sedaj na Dunaju; med drugim je Traar svaril pred preveč optimističnimi ocenami letošnje turistične sezone, ki jo zasledimo pri zastopnikih velikih strank, čeprav podatkov še niso popolnoma ocenili.

Glasovi za listo KPO „izraz protesta zoper krivico“

Na tiskovni konferenci v Beljaku je prejšnji teden predstavila KPO svoje kandidate in glavne točke svojega volilnega programa za letošnje deželnozborske volitve na Koroškem.

KPO kritično ocenjuje predvsem novo razdelitev Koroške na štiri volilne okraje, ki manjšim skupinam praktično jemlje vsak izgled, da bi izvolile svojega kandidata v deželni zbor. Kljub temu je KPO postavila svojo kandidaturu v vseh štirih okrajih ter poudarila, da gre pri tem v prvi vrsti za protestno akcijo zoper politiko treh vodilnih strank v deželi. Izvolitev komunističnega deželnega poslanca je po njenem lastnem prepričanju možna le tedaj, če bi vsi volivci, ki se ne strinjajo s sedanjo politiko treh v deželni zboru zastopanih strank, glasovali za listo KPO. Vendar pa ima vsak glas za KPO svojo težo, argumentira komunistična stranka, ker ti glasovi opozarjajo na neizpolnjene obljube vladajočih strank ter so izraz protesta ne le zoper krivico in volilni red, marveč zoper krivico nasploh.

V svoji volilni agitaciji, ki jo vodi pod geslom „Več varnosti — proti političnemu pritisku, krivici in privilegijem“, KPO opozarja, da na Koroškem v resnici ni vse tako lepo urejeno, kot to vedno zagotavljajo vladajoči krogi in predvsem vodilna SPÖ. Sadovi gospodarskega razvoja niso enakopravno

razdeljeni, tako da ima koristile en del prebivalstva, medtem ko je drugi del zastopavljen. V tej zvezi KPO zlasti omenja tudi ugodnosti, ki so si jih uzakonili politiki sami; „zlati časi za politike“, katerih dohodki so se od leta 1972 do danes skoraj potrojili, medtem ko so tri v deželni zboru zastopane stranke v zadnjih petih letih iz deželnega in zveznega proračuna dobile skoraj 33 milijonov šilingov. Kdor je proti taki privilegiranosti, naj proti njej protestira s tem, da bo 7. oktobra glasoval za komunistično listo, poziva KPO.

Kakor že povedano, se KPO v vseh štirih volilnih okrajih poleguje za glasove volivcev. V vseh štirih okrajih je vodilni kandidat deželni sekretar in beljaški občinski svetnik Arnulf Raimund, ostala mesta na listah pa zavzemajo lokalni predstavniki. Poleg dr. Mirka Messnerja, ki na listi velikovškega okraja kandidira na drugem mestu, je KPO pri svoji kandidaturi ustrezno upoštevala tudi Slovence in s tem manifestirala svojo opredelitev, da se zavzema za enakopravnost obeh narodnostnih skupin v deželi. Toliko bolj zato preseneča, da v svoji agitacijski tiskovini, ki jo je pred nedavnim razposlala na gospodinjstva, niti z besedico ne omenja Slovencev, niti ne pove, kako gleda na rešitev manjšinskega vprašanja.

Klub slovenskih študentov v Gradcu nas je naprosil za objavo njegove izjave k deželnozborskimi volitvam. Izjavo v celoti objavljamo, vendar ugotavljamo, da v njej zastopana stališča niso nujno tudi naše mnenje.

Uredništvo

Klub slovenskih študentov v Gradcu je že ob občinskih volitvah podal stališče glede volitev nasplošno, predvsem z ozirom na to, kakšno vlogo v strankarskem sistemu igra manjšina. Zavedamo se dejstva, da se politika na občinski ravni bistveno razlikuje od politike na deželni ravni. Vseeno pa smo prepričani, da je naše takratno stališče prav tako veljavno tudi za deželnozborske volitve.

Kot takrat, tudi sedaj mislimo, da je za naše nadaljnje politično delo nujno potrebna preusmeritev politične strategije in taktike — v vse večji meri bo treba graditi možnosti za politično udeleževanje izven strankarskega sistema, kateri je največja ovira pri izdelavi skupnega akcijskega programa za reševanje družbenih problemov. Mislimo pri tem na učinek ustanov, ki niso vezane na nobene strankarske strukture, ki pa nudijo vsakemu možnost sodelovanja. Takšne ustanove imajo večje možnosti, da zastopajo

velik del prebivalstva neglede na strankarsko in narodno pripadnost. Menimo, da je ena naših primarnih nalog, da spolitiziramo čim več ljudi in s tem ustvarimo širšo politično opozicijo, na katero smo do sedaj polagali premalo pozornosti.

Z ozirom na to, da ni izgleda, da bi dobila katerakoli majhna politična skupina svo-

ali naj kljub temu dokumentiramo našo željo po soodločanju, in če, kako?

Po vseh izkušnjah s politiko integracije bi morali končno priti do spoznanja, da ne moremo več podpirati vladajočih struktur. Med te strukture šteje jasno tudi SPÖ, ki je postavila na „izgledno mesto“ tov. Hanzija Ogrisa, pripadnika slovenske narodne skup-

ničnega udeleževanja poskuša profilirati kot najboljše SPÖ.

Ravno tako je treba pozitivno oceniti razvoj KEL, ki je popustila svojo zgolj strankarsko orientacijo in se poskuša, kot gledamo na ta razvoj mi, uveljaviti kot gibanje „nezadovoljnih“ s trenutnim političnim položajem in svojo politično delovanje usmerja v to smer. Mislimo, da so zastopniki KEL le prišli do spoznanja, da je treba spremeniti taktiko in strategijo, da kot stranka za zastopanje določenih interesov v našem sistemu nimajo dovolj moči, ampak da je treba orientirati delo v izvenparlamentarni prostor. Na ta način lahko nakazujejo in zastopajo družbene interese in s tem tudi interese slovenske narodne skupnosti. Mislimo, da je ta pojav treba podpreti kot gibanje in ne kot stranko, ki se bori za izboljšavo položaja vsakega posameznika.

Prepričani smo, da se mora vsak sam svobodno odločiti, komu bo dal svoj glas, če ga bo sploh oddal; vsak posameznik naj premišlja, na kakšen način bomo mogli uveljavljati naše interese kot pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem in tudi kot del avstrijske družbe.

Za Klub slovenskih študentov v Gradcu:

Stern Daniel
predsednik

Čertov Toni
tajnik

Študenti k volitvam

jega lastnega zastopnika v deželni zboru, se to naše stališče vedno bolj potrjuje. Novi volilni red za Koroško, katerega lahko označujemo kot nedemokratičen ukrep, potrjuje enkrat več „demokratično usmerjenost“ koroških vodilnih sil. Predvsem delu koroških Slovencev, ki je formiral z nemškimi demokratično lastno volilno stranko KEL, kot tudi KPA je ta ukrep, katerega duhovni oče je koroška SPÖ z njenim voditeljem Leopoldom Wagnerjem na čelu, zaprl pot v deželni zbor.

Kaj naj torej napravimo kot pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem in kaj naj napravijo tisti, ki s trenutnim političnim stanjem niso zadovoljni? Ali naj molčimo in potrdimo politiko obstoječih struktur,

nosti na Koroškem in se z njim napravila na lov na slovenske glasove. Politična praksa SPÖ nam narekuje, da po vseh izkušnjah, ki smo jih imeli s to stranko (preštevanje, zakon o narodnih skupinah), za nas ona ne more priti v poštev kot zastopnica naših specifičnih interesov. Mislimo, da nam ni treba posebej omenjati naše stališče do obeh ostalih strank FPÖ in ÖVP. Preostaneta tako le še KPA in KEL.

Kljub okameneli politiki KPA le tej ne moremo odrepati, da se resnično zavzema, poleg drugih političnih skupin, za interese slovenske narodne skupnosti. Njena sektaška politika, ki jo je vodila v zadnjih letih, pa jo je pripeljala v slepo ulico, iz katere poskuša priti s tem, da se na področju splošnega po-

Sramota je, da ima samo 70 otrok možnost obiskati dvojezične otroške vrtce

„Če pripovedujem mojim znancem izven Koroške, da je na Koroškem le 70 mest v treh dvojezičnih otroških vrtcih, dobim soglasni odgovor, da je to sramota“, tako je opisal zadnji petek dr. jur. Christoph Lechner reakcije demokratično mislečih ljudi, če jih seznanjajo s položajem koroških Slovencev na področju predšolske vzgoje. Dr. Lechner je zadnji petek predaval na povabilo komunalnopolitičnega odbora Zveze slovenskih organizacij v hotelu Korotan o „Koroškem zakonu o otroškem varstvu — Kärntner Kindergartengesetz“. Namen predavanja je bil pomagati občinskim odbornikom in drugim komunalnopolitičnim delavcem pri delovanju v občinski hiši, še posebej pa o pravnih pogojih delovanja. Ob tej priliki je o problematiki dvojezičnosti na obvezni šoli spregovoril tudi šolski inšpektor vladni svetnik Rudi Vouk. Kljub neugodnemu terminu se je zbralo okoli 30 ljudi, med njimi občinski odborniki iz trinajstih občin.

Uvodoma je vladni svetnik Rudi Vouk orisal položaj, ki vlada glede prijav k dvojezičnemu pouku na ljudskih in glavnih šolah južne Koroške. Poudaril je, da je šola zelo občutljiv mehanizem, ki hitro reagira na politične spremembe. Po letu 1972 je npr. opaziti padanje prijav v osnovnih šolah, ki sicer deloma soupada z nazadovanjem šte-

bolj potrebovali v zvezi z otroškimi vrtci: Treba bi bilo uvesti v vseh javnih otroških vrtcih možnost za slovensko vzgojo, stroške za vrtce pa naj bi v zmeraj večji meri prevzemala država oziroma dežela.

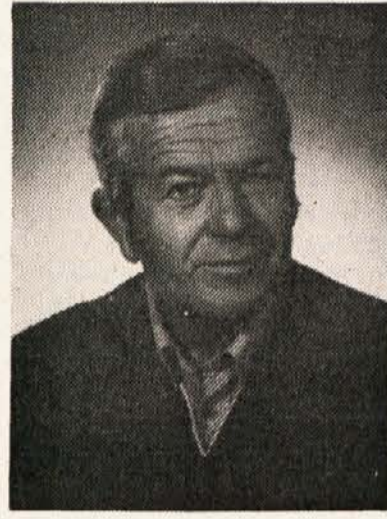
Značilno za koroški zakon o otroških vrtcih pa je vsekakor, da z nobeno besedo ne omenja obstoja koroških Slovencev. Razen štajer-

skrbeli tudi za nemoteno vključevanje mladega človeka v okolje, ki ga obdaja. Zato se je dr. Lechner spraševal, kaka naj otroški vrtci na dvojezičnem ozemlju skrbijo in pospešujejo s svojim delom nemoten družinski razvoj in vključevanje otroka v skupnost sovrstnikov, če otroški vrtci ne upoštevajo drugega deželnega jezika.

Po mnenju dr. Lechnerja ima slovenska manjšina neposredno pravico do dvojezičnih otroških vrtcev in sicer po členu 7 avstrijske državne pogodbe, ki zagotavlja manjšinam pravico do elementarnega pouka. V današnjem času pa seveda predšolska vzgoja tudi ni več stvar posameznika, na vsak način pa je krivično, če morajo starši sami skrbeti do 6. leta za jezikovni razvoj otroka, v šoli naj pa potem obvladajo toliko slovenščine, da lahko sledijo pouku. Tudi glede finančnih

OSTAL NAM BO ZA VZGLED

(Slovo od Korija Pörtscha)

Kramerjeve družine v Holbičah, je svojo dejavnost prenesel na nov „dom“: bil je gonilna sila v škofiškem Slovenskem prosvetnem društvu „Edinost“, kjer je deloval kot odbornik, kot pevec, kot igralec, kot recitator, kot nedosegljivi humorist — skratka povsod, kjer je čutil potrebo in kjer je mogel zastaviti svoje sile, svoje sposobnosti.

Ker pa se je zavedal, da je gospodarstvo hrbenica vsakega in torej tudi slovenskega naroda na Koroškem, se je aktivno vključil tudi v zadrugništvo. Bil je poslovodja zadruge na Brnci kjer si je postavil spomenik z izgradnjo novega zadruškega doma; potem pa doma v Škofičah, kjer je prav tako vestno in uspešno opravljal svoje delo v zadruzi. Povsod je znal pridobiti spoštovanje in ugled.

Minulo nedeljo popoldne se je zbrala nepregledna množica ljudi na škofiškem pokopališču, da izkaže slednjo čast Koriju Pörtschu, s katerim smo zgubili vzornega tovariša, pozhrtvovalnega sodelavca in splošno priljubljenega prijatelja. Iz vseh krajev od Zilje preko Roža in Gur do Podjune so se zbrali njegovi sorodniki, njegovi znanci in njegovi nekdanji tovariši, s katerimi je bil vsa leta življenja povezan v delu in boju za pravice in lepšo bodočnost našega življa na Koroškem. V izbranih besedah se mu je predsednik škofiškega društva Herman Jäger zahvalil za nesebično delo v domačem kraju, zaokroženo pa je njegov značaj in njegovo delavno življenje orisal poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih združenj v Celovcu dr. Mirt Zwitter, medtem ko sta mu v slovo zapela domači zbor, pod vodstvom Foltija Pavliča ter pod vodstvom Lajka Milisavljeviča mešani zbor „Rož“ iz Šentjakoba, v katerem sodelujejo tudi člani pokojnikove družine.

Korija Pörtscha, ki ga nam je usoda iztrgala v najlepših moških letih (star je bil šele 53 let) bomo povsod težko pogrešali. Ohranili mu bomo časten spomin, medtem ko hudo prizadeti družini velja naše iskreno sožalje!

Borovlje

K zadnjemu počitku smo spremili 12. 9. 1979 tovariša Jozefa Vajvoda. Spoznala sva se že v najinih mladih letih, saj sta bile najini materi obe iz Slovenjega Plajberka doma. Že v mladih letih je izgubil svojega očeta, ki je padel v vojni. Mati se je morala sama prebijati z veliko družino, delala je tovarni železa v Borovljah in z borim prislužkom hranila svojo družino. Takrat, po prvi svetovni vojni, noben ni pomagal ženam, ki so ostale same z otroki, katerih očete so dali življenje za imperialistične sile vojskujočih se držav.

Kot otrok je bil primoran iti v tovarno in si tam prislužiti svoj bori zaslužek. Postavil si je lastno hišo in jo uredil udobno. Za nevesto in ženo si je izbral pridno dekle iz Šmarjete v Rožu, po domače Ledrervo Anico. Zvesto sta opravljala novi dom in dala otrokom tisto kar jim pripada, tudi materinski jezik. Dobro se ga spominjam, saj sva stala ramo ob ramo v našem slovenskem pevskem društvu v Borovljah in prepevala našo domačo slovensko pesem. Težka bolezen ga je iztrgala iz njegove družine k svojemu zadnjemu počitku. Dal je svoji družini kar ji pripada, dal je državi in delavstvu kar zahtevajo, narodu pa je s pesmijo služil po svojih močeh.

Spremili smo ga na njegovi zadnji poti na borovljsko pokopališče, kjer je našel svoje zadnje počivališče. Ženi in otrokom pa v imenu društva izrekamo globoko sožalje.

Andrej Wieser

Na desni strani: dr. jur. Christoph Lechner, poleg njega šolski inšpektor vladni svetnik gospod Rudi Vouk.

vila rojstev, deloma pa je verjetno posledica političnih razmer. Opozoril pa je tudi na težaven položaj dvojezičnih učiteljev, ki se srečavajo s čisto različnimi krajevnimi pogoji, kar se tiče znanja slovenskega jezika, na drugi strani pa se morajo držati enotnega učnega načrta.

V diskusiji o tem vprašanju se je burno razpravljalo o vlogi staršev, učiteljev in šolske oblasti glede dvojezičnih prijav. Pri tem pa je padla tudi kakšna gorka na račun šolske oblasti, ki je med drugim tudi odgovorna za zakonsko stanje in ki ji npr. še ni uspelo, da bi se med objavami, sporočili, plakati idr., kar se objavlja na šolskih deskah, pojavila tudi kakšna slovenska beseda. Seveda ta kritika ni bila iznešena osebno temveč na račun šolske oblasti kot celote.

S pravnega stališča je jurist dr. Christoph Lechner z Dunaja, osvetlil zakon o otroških vrtcih. Na področju predšolske vzgoje trpi slovenska manjšina gotovo zelo veliko škodo. Ustanovitev dveh novih dvojezičnih otroških vrtcev v zadnjih letih je usmerila pozornost širšega kroga ljudi na ta pereči problem. Kot prvi strokovnjak pa se je dr. Christoph Lechner temeljito bavil z vsemi pravnimi aspekti otroških vrtcev, kar je pa še bolj razveseljivo, delal je to kot demokrat in angažiran prijatelj koroških Slovencev. Zato je v svojem uvodu, tudi povedal, kaj bi Slovenci naj-

škega vsi ostali deželni zakoni opozarjajo, da je treba pri vzgoji upoštevati jezik, raso, idr. Zato je dr. Lechner ugotovil, da že duh zakona ni naklonjen manjšini, kaj šele njegova izvedba. Značilno za avstrijske zakone pa je, da tam kjer ni manjšin opozarjajo na upoštevanje jezika itd., tam kjer pa so, pa to zavestno prezirajo.

Vendar se koroški politiki pri tem ne morejo izgovarjati na zvezno vlado, kajti zakoni za otroške vrtce so v celoti zadeva dežele, torej lahko sklepamo, da so si tvorca snovalci zakona tudi svoje mislili, ko so izpustili opozorila na upoštevanje jezika. Potemtakem je deželni zbor tudi pristojen za spremembo tega zakona, kar bi lahko že pred nekaj leti storili, ko so ga novelirali. Po zakonu naj bi otroški vrtci

obveznosti je po mnenju dr. Lechnerja v členu 68 Senžermenske državne pogodbe povedano, da pripada manjšini primerna podpora. To vzpodbudno stališče je predavatelj zastopal tudi v diskusiji, moral pa je priznati, da je uresničitev tega seveda politično, ne pa zgolj juristično vprašanje.

Poleg obširne podrobne informacije o subvencijah, o ustanavljanju vrtcev itd. je predavatelj nazkazal še možnosti samoiniciativnega dela manjšine glede ustanavljanja vrtcev. Zanimivo predavanje je potrdilo pravilnost poti, ki smo jo koroški Slovenci začeli glede otroških vrtcev, hkrati pa je ustvarilo zelo koristen pregled zakonskih predpisov, ki bo koristil vsem, ki se trudijo za zboljšanje položaja na področju predšolske vzgoje.

Uspešna poletna sezona SPD „Danica“

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni priredi vsako poletno sezono 3 koncerte za turiste in jih tako seznanjajo kje se nahajajo in zakaj tukaj govorijo dva jezika. Prvi tak večer v letošnji poletni sezoni je bil 14. julija 1979 pri Voglu v Šentprimozu. V nabito polni dvorani, ki vseh ljudi ni mogla sprejeti, je zapel nekaj slovenskih pa tudi dve nemški pesmi mešani zbor našega društva, nato pa je navdušila s pesmimi igrane na citrah mlada nadarjena Marjana Polcer. Po kulturnem sporedu je sledila prosta zabava, za ples pa je igral ansambel Fantje izpod Obirja.

Naslednji podobni večer je bil 27. julija pri Uranku na Veselah kjer je nastopila folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Zelezne Kaple, domači mešani pevski zbor in ansambel Obirkvintet. Najbolj uspel večer pa je bil na Breznikovem campu ob Zablatniškem jezeru. Prireditelj je bila na prostem, vreme lepo, poslušalcev veliko in posebno takšnih, ki so zelo zainteresirano slečili predvajanjem. „Večer slovenske pesmi in folklor“ je res uspel, sodelovali pa so Folklorna skupina SPD „Zarja“, združeni moški zbor SPD „Trta“ in SPD „Vinko Poljanec“, trio „Korotan“ s pevci in mešani zbor „Danica“. Po koncertu pa je nastopajoče povabil na večerjo lastnik campa Stefan Breznik.

Po tem nastopu smo imeli dva tedna odmora nato pa se je že začela nova pevska sezona. V soboto smo oblikovali cerkveno poroko našega dolgoletnega pevca Foltija Hartmana, ki se je poročil z Marico Tischlerjevo. Cerkevna poroka je bila v Kortah, nato smo šli v hotel „Obir“ v Zelezni Kapli. Tam smo kot po navadi, če se kak pevec ženi, zapeli nekaj pesmi in mu predali darilo in voščili vse najboljše v zakonskem stanju, ženo Marico pa povabili k našemu zboru.

Naš mešani zbor že dolga leta nastopa v narodnih nošah, nekatere so že kar dosti oguljene, zato smo z veseljem povzeli sporočilo bivšega konzula v Celovcu tov. Petra Zupančiča, da je tovarna pletenin „Rašica“ v Gameljnah pri Ljubljani pripravljena organizirati nove obleke za naš zbor. Pred enim letom je imela tajnica društva Danica Kežar prve razgovore z direktorjem Rašice tov. inž. Bogomilom Vrhuncom. V petek 14. septembra pa je bilo tako daleč. Šli smo na gostovanje v Ljubljano ter da bi prevzeli nove obleke, katere so nam podarile Delovna organizacija „Rašica“ v Ljubljani (komplet oblek za ženske) in Mariborska tekstilna tovarna Merinka (blago za moške obleke). Delovna organizacija ELKROJ Mozirje jih nam pa je se-

šla, srajce pa je darovala delovna organizacija „LABOD“ v Novem mestu. Sprejem v Rašici je bil nad vse prisrčen. V jedilnici tovarne, ki je bila spremenjena v dvorano je naš zbor, ki se je tam predstavil v novih oblekah, pozdravila glavna direktorica „Rašice“ in s tem oficialno podarila našemu zboru obleke. V imenu društva se je delovnim organizacijam in njihovim delavcem zahvalil predsednik društva Stanko Wakounig. V znak zahvale je podaril delovnim organizacijam album našega društva. Valentin Polanšek pa se je zahvalil v imenu Slovenske prosvetne zveze in jim podaril spominske plakete Slovenske prosvetne zveze.

Koncertu, ki je sledil tej oficialni predaji so še prisostvovali konzul SFRJ v Celovcu tov. Zorol Šandor, predstavnik Ljubljanske banke v Celovcu tov. inž. Dušan Horjak, ki je za konzulom Zupančičem prevzel nalogo, da nam pomaga do oblek, in predsednik oddelka za manjšinska in izseljeniška vprašanja tov. Jože Hartman. Publika je bila navdušena nad našim petjem in niso bili razočarani, da so nam naredili take lepe obleke, ker smo jim pokazali, da res znamo zapeti. Po koncertu je bil sprejem v prostorih poslovne stavbe Rašica. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki so prispevali k temu lepemu darilu.

Malošče - Bekštanj:

Tako pa ne gre!

S pričetkom novega šolskega leta je bila naš ljudski šoli dodeljena nova učiteljska moč, ki popolnoma obvlada slovenščino. Toda molili smo se ko smo mislili, da bo s to kvalifikacijo prevzela pouk slovenščine. Ona namreč ne poučuje slovenščine, ker so ji po „višji razsodnosti“ dodelili tako imenovan razred posebne šole („Sonderschulklasse“). Medtem ko je dvojezični razred dobila učiteljica, ki nima izpita iz slovenščine. K tem odločitvam samo lahko rečemo: tako pa ne gre!

Ansambel Hanzija Artača navdušeno sprejet v domačem kraju

Preteklo soboto je Slovensko prosvetno društvo „OBIR“ na Obirskem vabilo občinstvo na večer z Hanzijem Artačem v dvorano pri pd. Kovaču na Obirskem. Množico obiskovalcev tega večera, bilo jih je nad 250, je ob pričetku pozdravil predsednik SPD „Obir“ dr. Brumnik Gustav. Bil je to večer srečanja z ansambelom Hanzija Artača ter slovensko pesnico Milko Harmanovo, kajti povezava Milke Hartman z Hanzijem Artačem je že in bo še v bodoče rodila sadove v obliki izraza notranjosti teh dveh umetnikov, bodisi v besedilu, bodisi v melodiji. Saj je znano in ni potrebno posebej omenjati, da je vse tekste, ki jih prepeva ansambel Hanzija Artača, spisala Milka Hartman, melodijo pa je dodal domači glasbeni umetnik Hanzija Artač. Poslušalec, ki posluša te melodije, čuti izraz čustev, predvsem se v besedilih opisuje trpljenje in usoda slovenskega naroda na Koroškem. Te pesmi so izraz glasu iz dna srca slovenskega naroda, iz katerega izvirajo. Opisujejo trpljenje, bolečine, mu-

ke, predvsem pa hrepenenje ter vero v boljšo bodočnost.

Pesmi pa širijo tudi optimizem in mislim z določenim vzrokom, kajti tudi pesnica Milka Hartman je prepričana v tisti dan, ki bo slovenskemu narodu prinesel svobodo, ko ne bo več sovraštva, zatiranja Slovencev, ampak bo zavlada medsebojna bratska ljubezen. Kajti vsak dan znova opažamo, da kjerkoli v družbeno političnem življenju resnica prodira, pregraje padajo; laž, ki jo trošijo tisti, ki nam stremijo po življenju, izgublja na substanci. Ravno te besede, ti zvoki nas vzbujajo k novemu življenju, k poglobljenemu delovanju bodisi na kulturnem ali na drugem področju našega življenja in delovanja.

Povezovalne besede je izvajal društvenik, učitelj Miha Travnik, ki je svojo nalogo tako izpolnil, kot bi jo Bogdan Pogačnik, napovedovalec pri Slovenskem oktetu. Poskrbel je tudi za vložke za smeh, tako, da je bila publika čisto sproščena.

Slovensko prosvetno društvo je za

ta večer pripravilo še srečolov. Vsak je dobil listek, na katerem so bila napisana razna vprašanja, ki jih je moral vsak posameznik izpolniti. Nagrade za srečolov so darovali: Kmečkogospodarska zadruga ter Posojilnica Železna Kapla, trgovina Max Micheutz, gostilna Kovač, Esso črpalka Franci Stern in slaščičarna Truscher Piroutz. Ob tej priliki se domače Slovensko prosvetno društvo „Obir“ vsem tem podjetnikom iskreno zahvaljuje za darila in se priporoča za nadalje. V tej povezavi je ansambel Hanzija Artača daroval košaro z raznimi darili in so imeli udeleženci večera priložnost s prispevkom 10 šilingov ugibati, koliko le-ta tehta.

Vsekakor je bil večer nadvse pester in za vsakega pravi kulturni užitek.

Med gosti je bil tudi domači župnik Tomaž Holmar. Tudi zastopnik Slovenske prosvetne zveze v Celovcu je koncertu prisostvoval.

Ob koncu kulturnega sporeda pa je spregovoril še predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek ter se v imenu le-te ter v lastnem imenu zahvalil za uspešen nastop Milke Hartman in ansambla Hanzija Artača ter vsem zaželel še mnogo pesniških in skladateljskih sadov v nadaljnjem delovanju.

KEL se opravičuje

Koroška enotna lista je poslala uredništvu našega lista pismo, ki sta ga podpisala Florijan Sablatščan kot „odgovorni za organizacijo tiskovnih konferenc“ ter Karel Smolle kot „1. kandidat KEL“. V pismu je med drugim rečeno:

„V zadnji številki Vašega lista pišete, da Vaš list ni dobil vabila na tiskovno konferenco Koroške enotne liste.

Kakor izhaja iz naših podlag, predvsem iz razdelilnika vabil, je bil tudi Slovenski vestnik adresat na tiskovno konferenco. Vabili smo preko tiskovne službe Našega tednika vsa koroška občila. Če vabilo iz tehničnih razlogov ni prišlo v Vaše roke in bi ležala krivda na naši strani, bi nam bilo zelo žal ter se Vam za to opravičujemo.“

V tej zvezi moremo le ponoviti, da naše uredništvo ni prejelo predmetnega vabila (kjer so vzroki, seveda ne vemo). Radevolje ugodimo prošnji KEL in z vsebino pisma seznanimo tudi bralce našega lista.

Tečaji slovenščine na Ljudski univerzi v Celovcu

Kot smo že zadnjič poročali prireja Ljudska univerza ponovno tečaj za slovenščino in srbohrvaščino. Vsak tečaj obsega 15 dvojnih ur, prirejajo pa jih bodo v gimnaziji v Lerchenfeldstrasse 22 in sicer med 18.30 in 20.10 uro. Cena tečaja bo odvisna od števila udeležencev, zato jo bodo sporočili šele ob začetku pouka.

Prijave so možne od 24. septembra 1979 naprej, vsak dan (razen sobote) med 8. in 12. ter 14. in 19. uro v pisarni Ljudske univerze v Delavski zbornici, Bahnhofstrasse 14, I. nadstropje, soba 46.

Telefonskih prijav brezizjemno ne sprejemajo!

Slovenščina za začetnike: Vodi prof. mag. Rosalia Kowatsch. Pouk se bo vršil na podlagi knjige „Povejmo slovensko“ in s pomočjo drugih pripomočkov. **Začetek tečaja: sreda, 3. oktobra.**

Slovenščina za začetnike — II. del: Vodi prof. Franc Inzko na podlagi skriptov. **Začetek 5. oktobra.**

Srbohrvaščina za tiste, ki nekoliko obvladajo jezik: Vodi prof. mag. Rosalia Kowatsch na podlagi knjige „30 ur srbohrvaščine za začetnike“ in s pomočjo audio-vizualne metode. **Začetek: petek, 5. oktobra.**

Le nekaj nad sto profesorjev zgodovine je prisluhnilo predavanjem znanih strokovnjakov s področja sodobne zgodovine. Prav gotovo so predavatelji korigirali nekatere poglede na avstrijsko zgodovino v obravnavanem obdobju in podrli nekatere zelo razširjene stereotipne predstave. Tako je prof. Schausberger opozoril, da je nacistična Nemčija poleg vojaško-strateških momentov predvsem zaradi očitnih gospodarskih koristi (železova ruda, nemajhne zaloge zlata v avstrijski nacionalni banki, armada brezposelnih v Avstriji itd.) izsilila priključitev Avstrije. Prof. Weinzierl je v referatu „Premalo pravičnih?“ poročala o študiji o odnosu Avstrijcev do Židov med nacistično dobo in pri tem ugotovila, da so Avstrijci v primerjavi z drugimi evropskimi narodi, tudi takimi, pri katerih je bil zelo razširjen antisemitizem, npr. na Poljskem, zaradi manjkajoče solidarnosti in poguma le malo pomagali preganjanim Židom.

Prof. Steiner, šef Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odporiškega gibanja, je govoril o odporu in preganjanju v tretjem rajhu. Opozoril je predvsem na pomen odporiškega gibanja za poznejšo osvoboditev in Državno pogodbo. Z ogorčenjem je ugotovil, da odločilni politični dejavniki v

današnji Avstriji (npr. Kameradschaftsbund) skušajo zamolčati odpor proti nacizmu in se po drugi strani celo ugledni politiki (v spominu nam je celovski župan Guggenberger) potegujejo za izpustitev vojnega

so informacije o našem odporiškem gibanju ostale prejkone le rudimentarne, čeprav je treba pohvaliti iniciativo dunajskih soorganizatorjev, da je treba v okviru seminarja predstaviti tudi problematiko slovenske na-

Seminar o sodobni zgodovini

Ad 27. do 31. avgusta je na celovski univerzi potekal seminar „Sodobna zgodovina II“ (prvi tak seminar je bil lani v Mattersburgu), namenjen učiteljem zgodovine. Tematsko je zajel obdobje od priključitve Avstrije do Državne pogodbe (1938—1955). Namen seminarja je bil, da bi se profesorji zgodovine na avstrijskih srednjih šolah približe seznanili z doslej mačehovsko obravnavo, če ne sploh povsem tabuizirano preteklo zgodovino Avstrije. Odlok o politični izobrazbi še posebej poudarja pomen sodobne zgodovine v učnem procesu.

zločinca Reederja. V referatu se ni podrobneje bavil s samo kronologijo in z vsemi vrstami odpora, ni tudi približe predstavil delo koroških slovenskih partizanov v okviru celotnega odporiškega gibanja. Več o tem bi lahko udeleženci seminarja zvedeli na ekskurziji po dvojezičnih krajih južne Koroške (Pliberk, Železna Kapla, Sele), vendar

rodne skupnosti in udeležence popeljati v kraje, kjer ta skupnost živi. Zanimanje za to ekskurzijo je bilo tolikšno, da niso mogli sprejeti vseh interesentov (drug del udeležencev si je ogledal dolino Malte). Pozitivno je treba oceniti tudi obisk seminaristov na Slovenski gimnaziji, kjer jim je ravnatelj dr. Vospernik predstavil šolo, dr. D. Zwitter-Te-

Petindvajsetletnica Športnega društva Zahomec

V soboto 22. septembra ob 15.30 uri bo v novi ljudski šoli v Zahomcu otvoritev razstave

„25 LET ŠPORTNO DRUŠTVO ZAHOMEC“

Razstava bo odprta v soboto 22. 9. od 15.30 do 20. ure, v nedeljo 23. 9. pa od 9. do 18. ure.

V nedeljo 23. 9. pa bo ob tej priložnosti ob 20. uri PLES v Kulturnem domu na Ziljski Bistrici.

Prijatelji Športnega društva Zahomec, ki je zlasti s svojimi uspehi na področju smučarskih skokov zaslovelo daleč preko domačih meja, so prisrčno vabljeni!

SPD „BOROVLIJE“

Izlet na Pokljuko

Zopet smo imeli odličan izlet v domovino našega matičnega naroda Slovenijo. Javilo se je toliko ljudi, da smo morali naročiti kar dva avtobusa. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, tako da so prišli vsi na svoj račun. Že v jutranjih urah smo pobrali izletnike v Glinjah, Medborovnici, Doleh in seveda v Borovljah, v Brodeh so pristopili starejši in mladina iz Slovenjga Plajberka.

Naša pot je vodila preko Ljubelja v Trzič in naprej na Bled, od tam pa na Pokljuko, kjer so v profitašistični borbi dali naši najboljši tovariši in tovarišice svoja dragocena življenja. Žrtvovali so jih za nas in vse narode, da danes svobodno živimo in smo rešeni fašizma. Spomnili smo se tretjega bataljona Prešernove brigade, ki je takrat bil na Pokljuki — namenjen na Koroško, kjer naj bi formiral

zahodnokoroški odred — in so ga po izdajstvu napadli fašistični vojaki, katerih roke so bile že neštetokrat oblite z delavsko krvjo. Nemci so po izdajstvu obkolili bataljon, njihov cilj je bil, da bi bataljon zajeli in nato v dolini javno streljali; s tem so hoteli preplašiti narod, ki so ga obsodili na smrt in ga uničevali. Toda partizani se niso predali ter se borili do zadnjega, le peščica borcev se je prebila skozi nemški obroč.

Pred spomenikom padlih borcev je zadonela partizanska pesem, posebno močno jo je pela mladina društva Vrtača iz Slovenjga Plajberka, ki je kot prva dala pobudo za partizansko pesem in tako počastila padle borce Prešernove brigade.

Naš izlet smo nadaljevali preko slrme ceste mimo številnih lepih vasi v Bohinjsko Bistrico, tja do Zlatoroga, kjer smo se morali malo okrepčati. Posebno nam je teknilo dobro vino, saj dobra kapljica kar vse razvedri. Mnogo se jih je napotilo do slapa Savice in občudovati to naravno zanimivost.

Po povratku smo si še ogledali spomenik prvopristopnikom na Triglav v Bohinju, ki so ga lansko leto ob 200-letnici tega dogodka postavili.

Prekratek je bil dan za nas vse, ki smo se vračali nazaj na naše domove. Seveda je bila v Trziču naša zadnja postaja, s pesmijo in kapljicami smo si napravili še lep večer. Našim šoferjem se prav iskreno zahvaljujemo za dober povratek in vse vabimo že sedaj na naš prihodnji tradicionalni izlet.

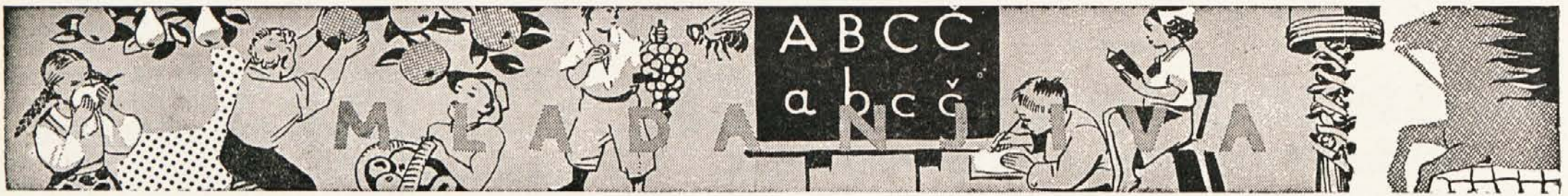
Andrej Wieser

Društvo „Naš otrok“

razpisuje delovno mesto pomočnice otroške vrtnarice.

Pogoji: obvladanje slovenščine in nemščine. Praksa pri vzgojnem delu z otroki zaželeno. Nastavitev s 1. novembrom 1979; celodnevna zaposlitev, plača po dogovoru.

Prijave pošljite skupno s kratkim življenjepisom na naslov: Otroški vrtec Naš otrok - Unser Kind, 10.-Oktober-Straße 25, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Ropar v vreči

Nekoč je živel ropar, ki je stanoval v vreči za krompir. V enem voglu vreče je ležala konzervna škaltla. Kadar ni imel ničesar za pod zob, je konzervno škaltlo poželljivo ovohaval, toda odprl je ni nikoli, zakaj namenil jo je bil za najhujše čase. V drugem vogalu je hranil ogleдалce in žepno svetilko.

Neke noči ropar ni mogel spati. Usedel se je v svoji vreči za krompir, vzel v roke ogleдалce in se zagledal vanj. Toda v njem ni videl nič drugega kot temo v vreči za krompir.

„Temno je,“ je otožno vzdihnil ropar. Lahko bi bil prižgal žepno svetilko, pa tega ni hotel storiti. „Kadar v vreči prižgem žepno svetilko in pogledam v ogleдалce, zmerom zagledam samo nekega razbojnika,“ je rekel. „Zmerom istega razbojnika. To pa je tako dolgočasno. Najbolje bo, da spet zaspi.“ Zleknil se je, toda zaspati ni mogel.

Tedaj je sklenil, da gre ropat. Obul je čevlje z gumijastimi podplati in vtaknil v žep živozelena lestev iz neuničljive svilene vrvi. Potlej je zlezal iz vreče, jo zavezal in se odplazil v noč.

Prispel je do križišča. Na semaforu je žarela luč. Pa imam res srečo, je pomislil ropar, in se odplazil čez križišče. Daleč naokrog ni bilo videti nikogar, niti avtomobila niti človeka. Ko se je ropar priplazil na drugo stran, se je prižgala rdeča luč.

Spel sem imel srečo, je pomislil ropar. Noč sem že dvakrat imel srečo: prvič, da je gorla zelena luč, ko sem se prilohtopil sem, in drugič, da se je rdeča luč prižgala prav v trenutku, ko sem že bil na varnem, na drugi strani križišča. Dvakrat sreča — gotovo jo bom imel še tretjič!

In tihotapil se je dalje in premišljeval, kaj naj ropa.

Tedaj ga je srečal pes. Bil je bel pudel. Le od kod je sredi črne noči prineslo belega pudla? je pomislil ropar. Še nikoli nisem slišal, da se beli pudli v črnih nočeh sami klatijo naokrog. Pa saj najbrž samo sanjam. Naredil bom preizkus.

Tiho je poživžgal. Pudel je hitel dalje, kot da ni slišal ničesar. Čudno, je pomislil ropar, torej res sanjam. Toda prav v hipu, ko je tako pomislil, se je pudel zasukal, ga naskočil in ugriznil v nogo, ne globoko, nekako tako, kot piči mrvlja.

Čudno, je pomislil ropar in si podrgnil nogo, torej le ne sanjam.

„Hov, hov!“ je zalajal beli pudel, potlej pa stekel proč in izginil v temi.

Kaj vse se ti lahko pripeti takole ponoči, je pomislil ropar. Odkriti moram, čigav je. In odplazil se je v smeri, v kateri je izginila bela žival.

Roparju se ni bilo treba daleč plaziti. Kmalu je zagledal hišo, ki se je razlikovala od drugih hiš v ulici. Ograja pred hišo je bila bleščeče bela in se je svetila v temi. Vrtna vrata so se neslišno odprla, ko se jim je ropar približal. Z belim peskom posuta potka se je vila med temnim grmičevjem in vodila do hiše. Tudi ta je bila snežnobela, imela je številne stebričke, napušč in stolpičke. Primerneje zgrajene hiše za vzpenjanje si ropar ne bi bil mogel želeli.

Samo eno okno je bilo še razsvetljeno in bilo je odprto na stežaj. Ropar je pustil svojo lestev iz neuničljivih svilenih vrvi v žepu in kar po stebričkih, napuščih in stolpičkih splezal kvizku do razsvetljenega okna.

Pogledal je v sobo. Soba je imela sijoče pozlačene stene. V enem

kotu je ležala konzervna škaltla, v drugem žepna svetilka in ogleдалce, pa še glavnik in krtača. Sredi sobe je stala velika postelja z baldahinom. V njej je ležal neki ropar in spal. Ropar pri oknu je roparja v postelji z baldahinom lahko videl čisto natanko, zakaj na posteljni omariči je stala torta s večkami. Svečke so pogorele že do polovice, zato so jasno osvetljevale prostor. Zraven torte je ležala zelena štiriovalna škaltla. Natanko na nekaj takega sem mislil, ko sem se

Pametne misli

- Sonce je zdravo, a ne za vsako glavo.
- Srce se vedno ne strinja s tem, kar odobrava razum.
- Kdor malo misli, dosti greši.
- Življenje mora biti nenehna šola.
- Odpuščenje prihaja iz plemenite duše.
- Lahko je biti dober, težko je biti pravičen.
- Brez dela ni veselja.
- V brezdelju se duh izgublja v tisočeri različnih misli.
- Človek zmore vse, samo če hoče.
- Kdor ničesar ne ve, mora vsemu verjeti.
- Običajno sovražimo samo tiste, ki jih ne moremo prezirati.
- Življenje hrani človeka s kruhom upanja.
- Vsaki resnici ni dobro verjeti.
- Nedolžna laž je boljše od žaljive resnice.
- Kdor seje krepkost, žanje slavo.
- Najbolj izgubljen je dan, ko se nismo smejali.
- Ne soli pameti tistemu, ki je nima.
- Bolje je malo razumeti kakor slabo razumeti.
- Najsrečnejši je človek, ki je napravil največ srečnih drugih ljudi.
- Slabi učenci imajo izredno nagnjenje do slabih točk svojih učiteljev.

JABOLKO

V bregu je raslo drevo, na veji pa je viselo lepo rdeče jabolko. Mimo je prišel potepuh. Zlezal je na drevo in ko je segel po sadežu, je veja zanihala, jabolko pa je reklo:

— Ti me ne boš!
Odtrgalo se je, padlo v travo in se zakotalilo po bregu.

Z jase so jabolko zagledali pastirji.

— Glej, kako lepo jabolko! Stekli so proti njemu in se

začeli prepirati, kdo ga je prvi opazil.

Jabolko pa je reklo:
— Vi me že ne boste!
Naglo je zavilo v stran in se odkotalilo dalje.

Kotalilo se je tako in kotalilo in srečalo dva popotnika. Ko sta ga popotnika zagledala, sta vsak zase pomislila: Tako lepega jabolka pa še ne! Moje bo! Samo na skrivaj, da sosed ne bo opazil.

Jabolko pa je reklo:

— Vidva pa me res ne bosta! Zavilo je v stran in se odkotalilo čez travnik.

Na travniku je ležal deček in spal, pri njem pa je sedela deklica. Zagledala je jabolko in vzkliknila:

— O, kako lepo jabolko! Zbudila bom bratca, pa ga bova skupaj pojedla!

Jabolko se je nasmehnilo:
— Vidva pa lahko!
In se je zakotalilo deklici v naročje.

odločil, da bom nocoj ropal, si je rekel ropar na okenski polici.

Zavihtel se je v sobo in neslišno pristal na gumijastih podplati. Neslišno se je pričel plaziti proti posteljni omariči. Plaziti se je znal tako neslišno, da še samega sebe ni mogel slišati. Toda ko se je približal, so sveče na torti zaprasketale malce glasneje.

Ropar v postelji z baldahinom je imel tanka roparska ušesa. Roparja z okna sicer ni slišal, kako se bliža njegovi postelji, toda slišal je, kako so močneje zaprasketale sveče na torti, in se je nemudoma prebudil. Odprl je oči in zagledal drugega roparja.

„Naposled imam vendarle tudi jaz obisk!“ je veselo zavpil ropar v postelji z baldahinom in se dvignil. „Ne bi sedli?“

Ropar iz vreče za krompir ni vedel, kaj naj stori. „Pravzaprav nisem nameraval priti na obisk,“ je rekel. „Prišel sem, da bi vas oropal.“

„Se razume,“ je rekel drugi ropar. „Roparji le redko hodijo na obiske, ne da bi pri tem mislili ljudi na ropanje. Česa pa bi me radi oropali? Bi radi rojstnodnevno torto?“

„Nič mi ni zanjo,“ je odvrnil ropar iz vreče za krompir. „Tistole zelena škaltla sem nameraval pouzmati.“

„To pa žal ne bo šlo,“ je rekel ropar iz postelje z baldahinom. „Sam sem si jo namreč podaril za rojstni dan. Kaj pa druge reči? Konzervna škaltla na primer!“

„Jo že imam,“ je odvrnil razbojnik iz vreče za krompir. „In žepno svetilko pa ogleдалce tudi. Samo zelena škaltla me mika.“

„Saj to sploh ni škaltla,“ je rekel ropar iz postelje z baldahinom. „To je knjiga. Bi si jo radi ogledali?“

„Ja,“ je rekel ropar iz vreče za krompir. Stopil je k posteljni omariči in si začel knjigo ogledovati. Še nikoli ni videl tako lepe knjige. Vezana je bila v smaragdno zelen žamet, na platnicah pa je bil z majčkenimi žeblički pritrjen jelen iz kovine, ki se je svetil kot zlato. Ko si knjigo odprl, ni bilo na prvi strani ničesar. Na naslednji strani pa je bila slika z velikimi pticami modre barve. Njihovi repi so bili dolgi in košato zakrivljeni. Sledile so še številne druge slike.

„To knjigo moram imeti,“ je rekel ropar iz vreče za krompir.

„O ne,“ je odgovoril ropar iz postelje z baldahinom. „Oropate me lahko po mili volji, toda te knjige vam ne dam.“

„Ampak jaz jo moram imeti!“ je vzkliknil ropar iz vreče za krompir.

„Žal mi je, toda oditi boste morali brez nje.“

Abecedarji

Prvič stopamo zdaj v šolo, sončnih dni brez brig je kraj, zvezke, knjige naložimo v šolske torbice sedaj!

Zbogom polje, zbogom gore, potok, travnik — zbogom vsi, zdaj zamenjati vas treba pač za šolske bo klopi.

Črk, števil cel kup bo treba znati, ne le „I“ in „A“, „I“ in „A“ je pač premalo, to že vsak osliček zna.

„Mi še na misel ne pride!“ je jezno zavpil ropar iz vreče za krompir.

„Res mi je žal,“ je odvrnil drugi ropar. „Potemtakem vas bom moral sam vreči skozi okno.“ „Brez knjige ne grem nikamor,“ je rekel ropar iz vreče za krompir.

Tedaj ga je drugi ropar zgrabil in vrgel skozi okno.

„Kakšna škoda,“ si je rekel, ko je gledal za roparjem iz vreče za krompir, kako šepa proč. „Kakšen trmoglavec!“

Ropar iz vreče za krompir pa se je odplazil do vrtnih vrat. Toda lokrat ne samo, da se vrata niso neslišno odprla, ampak se sploh niso odprla. Ropar je moral krepko brnciti vanje, preden so se slednjič le vdala. Ropar je odšel na cesto. Tu se je še enkrat ozrl. Hiša in vrtna ograja sta belo žareli kot prej. Le okno ni bilo več razsvetljeno, ropar iz postelje z baldahinom je upihnil sveče.

Ropar je odšel po temni cesti, toda tokrat ni srečal nobenega belega pudla. Ko je prispel do križišča, je na semaforu žarela rdeča luč.

„Pa res nimam sreče,“ je zamrmral. „Rdeča luč!“

Odšel je čez križišče. In prav v hipu, ko je prispel na drugo stran, je na semaforu za njim zasvetila zelena luč. „Pa res nimam sreče,“ je spet zamrmral ropar. „Najbolje bo, da zlezem nazaj v svojo vrečo za krompir.“ Odšel je domov in zlezal v vrečo. Tičal je v njej, a zaspati ni mogel. Izvlekel je ogleдалce in pogledal vanj. „Sama tema,“ je rekel. Potlej je vzel v roko žepno svetilko in jo prižgal. „Kadar v vreči za krompir prižgem žepno svetilko in pogledam v ogleдалce, zmerom zagledam samo nekega roparja. To pa je dolgočasno. Najbolje bo, da spet zaspi.“ Legel je, in ker je bil utrujen, je pri priči zaspal. Pozabil pa je ugasniti žepno svetilko in njena svetloba je skozi luknjo v vreči žarela daleč naokrog. Tedaj je od nekod prišel beli pudel in pričel ovohavati vrečo. Slednjič je smuknil vanjo, se stisnil k spečemu roparju in stražil. Sem in tja je povohal roparja in vrečo in tedaj so se roparju sanjale čudne reči.

Ko se je ropar zjutraj prebudil, je beli pudel še zmerom čepel v vreči. „Hov, hov!“ je zalajal. „Ta je pa lepa,“ je rekel ropar. „Kaj pa naj to pomeni?“

„Hov, hov!“ je spet zalajal beli pudel. Tako sta se še dolgo pogovarjala, potlej pa sta skupaj odšla, kar takole sredi belega dne. In nihče ju ni nikoli več videl.

Očim me je trdneje prijel za roko in me vlekel za sabo, ko da se nama muditi na vlak.

Ne spominjam se, da bi se z očimom že kdaj držala za roko. O, enkrat pač! Takrat, ko je prišel prvič k nam. Mati ga je s preplašenimi očmi pripeljala v sobo. Tam smo se igrali sestra Tinka, brat Marjan in jaz. Vsakemu je ponudil svojo ledeno roko in se skušal nasmehnuti, vendar se mu ni in ni posrečilo.

Zdaj me žene na policijo. Noče mi povedati, kaj namerava. Prej je pridivil domov, mi položil roko na glavo in dejal: „Boruš, z menoj pojdeš!“

Po dolgem času me je bil poklical po imenu, drugače sem bil zanj le „ti“ ali pa „poba“. Še ti besedi je vedno izgovoril trdo in suho.

Res sem bil nestrpen, kaj bova počela na policiji. Skušal sem si malo zrahljati roko. Jezno me je pogledal. Še močnejše je ovil prste okrog mojih sklepov. Bilo mi je, ko da mi roka tiči v okovih.

Na policiji sva nekaj časa čakala v predsobi. Očim je nepremično buljil v velika, zelena vrata in bobnal s prsti po svojih ozkih kolenih. Ni bil dosti večji od mene, ki sem takrat pustil za sabo štirinajsto leto. Precej veliki brki so sekali njegov drobni, blede obraz na dvojce. Ustnice so mu neprenehoma trepetale ko dva blede lista v vetru. Sedela sva čisto tih, le očim je včasih suho zakašljaval, kar se je slišalo, ko da nekdo praska po vratih...

Potem so naju poklicali.

Ko sem stopil čez prag v drugo sobo, se mi je za hip ustavilo srce. Ob veliki mizi je skršeno sedel moj sivolasi učitelj. Videl sem, kako je trudno dvignil veko in sva se srečala s pogledi. Nekaj se je zbudilo v meni tisti hip, ne-

kaj, kar nam učitelj nikoli ni z besedico omenil, a je vendar raslo v meni, ko sem ga poslušal v šoli... Vedel sem, da so ga Nemci že večkrat mučili na policiji. Poveljnik policije, suh mož, z visokimi, črnimi škornji, se je obrnil k učitelju:

„Ta je bil vaš učenec, kajne?“

Učitelj je brez obotavljanja prikimal.

Tedaj se je poveljnik prestavil k meni. Tako je hodil, ko da se premika s hoduljami. Palažil je svojo dolgo roko na mojo ramo.

Srečanje

„Ponovi tukaj pred nami, kaj vam je učitelj govoril zadnje dni pred našim prihodom! Besedice ne izpusiti!“

Pogledal sem učitelja, njegovo visoko, svetlo čelo. Zdelo se mi je, da sem spet v šoli, v tretji klopi ob oknu. Dobro se še spominjam, kako se je učitelju zadnje dni pred vojno tresel glas, kadar je govoril. Ko mi je pri zemljepisu rekel, naj opišem meje naše domovine, mu nisem mogel odgovoriti niti besede, akoravno bi jih prej kdaj lahko povedal ko pesem. Učitelj me je nekaj časa gledal in sem že mislil, da me bo oštel. Pa se je nenadoma obrnil in z naglimi koraki odšel iz razreda...

Poveljnik mi je stresel ramo.

„Nič nam ni govoril,“ sem izječljal.

Zdaj se lahko zlažem, sem si dejal. Nič ni hudega,

če jim ne povem resnice, če jim ne povem, da je res govoril o našem sovražniku. To ni prava laž. Je nedolžna laž, ni grda laž, je lepa laž.

Tedaj je vzkipeal očim:

„Poba, govori! Vse povej, kaj je govoril o Nemcih, o sovražniku...“

Za očima sem torej spet poba. Poba, ki mu pomeni le toliko, da lahko koga pošlje po cigarete.

„Nič ni govoril!“ so mi zatrepetale ustnice.

Mislil, da vem, zakaj moj očim sovraži sivolasega učitelja. Mislil, da dobro vem.

„Zini, poba, če ne ti razbijem nos!“ se je penil očim. Obnašal se je bahavo kakor petelinček, ki je na varnem pred lisico.

„Nič ni govoril, nič ni govoril,“ sem ponavljal uporno.

Ni čudno, da je moj očim tak. V naši vasi je prvi pozdravil Nemce. Učitelj pa je že dolgo vedel, kako je z njim. Zato se že pred vojno nista razumela. Končno je očim našel priliko, da pokaže učitelju, kaj zmore.

Očim mi je z vso jezo stresel ramo, da mi je kar glava zabingljala. Vem, najraje bi me stisnil ko gobo, ker nočem govoriti.

Poveljnik je pogledal zdaj mene zdaj očima. Pri tem je mahal s korobačem po svojih škornjih, da je votlo pelo. Čakal sem, kdaj bo priletelo po meni.

Očim pa je zasikal: „Brez skrbi, gospod poveljnik, z njim opravim sam. Doma!“

Še enkrat sva se pogledala z učiteljem.

Potem me je očim potisnil skozi vrata.

Leopold Suhodolčan

Oboroževalno tekmovanje vedno bolj prodira tudi v vesolje

Odkar je leta 1957 poletel v vesolje prvi umetni satelit, se je osvajanje vesolja vedno bolj razvilo tudi v oboroževalno tekmovanje. Do konca leta 1978 je bilo namreč izstreljenih že 1600 vojaških satelitov, kar znese 75 odstotkov vseh satelitov na poti v vesolje. Po podatkih mednarodnega inštituta za raziskovanje miru (SIPRI), ki ima svoj sedež v Stockholmu, pa je bilo samo lani izstreljenih v vesolje 112 vojaških satelitov, medtem ko jih je v miroljubne namene bilo samo 43 — torej razmerje, ki nikakor ni v korist miru v svetu.

Razširitev oboroževalne tekme na vesolje je zabeležila tudi že celo vrsto „spodrsiljav“: strmoglavilo je že več ameriških satelitov z jedrskim gorivom, največje pozornosti pa je bil deležen sovjetski vojaški satelit z jedrskim reaktorjem 954, ki je padel na Zemljo 24. januarja 1978. Ko je krožil okoli Zemlje, so nad njim izgubili nadzorstvo; pogreznili se je v zemeljsko atmosfero, deloma zgorel in deloma padel na Zemljo. Del zemeljske površine in hemisfere sta bila zastrupljena z radioaktivnimi snovmi.

Kozmos 954 je s svojim padcem opozoril na morebitne posledice militarizacije vesolja, vendar pa ni nikogar kaj huje zaskrbelo zaradi tega, da so lani skoraj vsak tretji dan izstrelili po en vojaški satelit. Vojaške satelite uporabljajo za programiranje, opozorila pred napadi, komunikacije, navigacijo, meteorološke in geodetske meritve itd. Uporabljajo jih tudi za opazovanje lokalnih spopadov. Več kot pol vseh vojaških satelitov je bilo izstreljenih zaradi opazovanja; preko njih je mogoče s slikami in elektronsko spremljati dogodke in pravi čas opozoriti, če bi grozil sovražni napad.

Vojaški komunikacijski sateliti rabijo za usmerjanje jedrskih sil in njihovo nadzorovanje ter nadomeščajo druge sisteme globalnih strateških mrež. Vse bolj zapletena moderna sredstva, namenjena za vojskovanje, ki predvideva kup mobilnih oboroženih sistemov, kot so letala, raketne in bojne ladje, ter jajo izredno veliko od novega vojaškega navigacijskega sistema. Navigacijski sateliti bodo zaradi

tega igrali vedno večjo vlogo. S pomočjo sistemov, vgrajenih v satelite, bo mogoče usmerjati orožje kamorkoli na Zemlji, a cilj bi utegnili zgrešiti le za 10 metrov. Geodetski in opazovalni sateliti zmorejjo izdelati nadrobne zemljepisne karte, s katerimi lahko vojaške sile bolj natančno uporabljajo nekatere vrste najbolj modernega orožja, kot so manevrske rakete.

Hkrati s tem razvojem pa se izpopolnjuje v vesolju tudi vojaška dejavnost, da bi izboljšali sredstva, namenjena za uničevanje nasprot-

nikovih satelitov v orbiti. Poleg klasične tehnike so v te namene predvideli tudi visokoenergetske laserje (HEL) in orožja PBW. Sovjetska zveza je maja 1978 izstrelila tako imenovan satelit „morilski lovec“ v okviru svojega programa preizkušanja tega, kako bi prestregli v vesolju sovražnikove satelite. SIPRI meni, da je to nevarna dejavnost, saj sateliti, namenjeni za pravočasno opozarjanje na morebiten napad in za opazovanje, tudi varujejo pred jedrskimi napadi.

Amerika in Sovjetska zveza razpravljata o tem, da bi se odrekli tej satelitski dejavnosti. Če bi jim uspelo domeni se o prepovedi, kar naj bi bilo samo po sebi pozitivno, bi ta delna rešitev utegnila spodbuditi in razširiti uporabo vojaških satelitov. Vsekakor sta Amerika in Sovjetska zveza že izpopolnili dokaj preproste mehanizme za

uničevanje satelitov. V zadnjem času pa razpravljajo o načrtih še bolj izpopolnjenih sistemov za uničevanje nasprotnikovih jedrskih nabojev in satelitov.

Omenjeni inštitut nima v rokah dokazov, da sta velesili že oborožili svoje satelite z laserji in žarki nabitih ali nevtronskih delcev. Trdijo, da laserji najbrž delujejo kot sistem, baziran v vesolju. Menda je celo mogoče izbirati, ali bi uporabili lahko radiacijo, elektrone, protone, nenabite delce ali težke ione. Zgodovina je pokazala, piše Siprijev strokovnjak, da so, kadar koli je tehnologija človeštvu ponudila najmanjšo možnost novega orožja, to priložnost vselej izkoristili, pa najsi je bilo takšno orožje še tako drago in na prvi pogled težko uporabljivo.

V vojaške namene in s tem za pobijanje ljudi sredstev nikoli ne manjka, zelo težko pa je zbrati denar, ki naj bi služil napredku: razvoju zaostalih predelov sveta, odpravi lakote in nepismenosti, zatiranju boleznih — skratka lepši bodočnosti svetovne skupnosti.

Panamski prekop bo prešel v upravo Paname

V panamski republiki se že več mesecev pripravljajo na velike slovesnosti ob izročitvi Panamskega prekopa v upravo Paname. Prvega oktobra, torej čez dober teden, bo namreč stopil v veljavo dokument, ki sta ga pred letom dni svečano podpisala panamski predsednik Omar Torrijos in ameriški predsednik Jimmy Carter in ki sta ga potem po premostitvi večjih ali manjših ovir ratificirala parlamenta obeh držav. Pri tem gre za panamsko-ameriški sporazum, ki bo veljal do 31. decembra 1999, njegovo prvo obdobje pa se bo začelo 1. oktobra letos, ko bo Panama prevzela nadzor nad glavnim delom tako imenovanega področja prekopa.

Na tem področju, dolgem kakih 80 kilometrov na eni in na drugi strani vodne poti, je namreč še danes meja, tako da na delu panamskega ozemlja vira tuja zastava in veljajo ameriški zakoni, Panamci pa lahko prihajajo le kot turisti, ali pa kot delovna sila, ki je ameriškim gospodarjem nujno potrebna za opravljanje najtežjih in najslabše plačanih delovnih mest. Tako je bilo od začetka tega stoletja, ko se je Američanom posrečilo — nekoliko z golufijo, nekoliko s podkupovanjem — polastiti se tega ozemlja. Čez dober teden pa bodo spustili z drogov ameriške zastave, ki jih bodo zamenjale državne barve Paname; Panamci bodo prevzeli upravo, ki so jo šestdeset let imeli v rokah Američani.

Prehod oblasti seveda ne bo mogel biti opravljen čez noč in je v sporazumu predvideno, da bo proces prehoda trajal 30 mesecev. Guverner, ki ga je doslej osebno imenoval predsednik ZDA, in njegova vlada bosta čez nekaj mesecev prešla v zgodovino. Panama bo prevzela v svoje roke upravo nad področjem, pa tudi policijsko, sodno, carinsko, poštno, gasilsko in druge službe. Na drugi strani pa sporazum proglašja prekop za svobodnega in odprtega za ladje vseh zastav v miru in v vojni. Za njegovo delovanje bo skrbel komisija, ki jo bo sestavljalo devet članov — pet Američanov in štirje Panamci. Na koncu tega stoletja pa bo odklenalo tudi tej komisiji in s tem skupnemu upravljanju, kajti nadzor nad prekopom bo v celoti prešel v roke panamskega naroda.

V prihodnjem obdobju skupnega upravljanja bodo oborožene sile Paname in ZDA zadolžene za varnost

in obrambo neovirane plovbe skozi prekop, kar je velikega pomena za to latinsko-ameriško državo in za njen boj za osvoboditev izpod kolonialnega gospodarstva. Američani bodo v resnici morali zapustiti svoja vojaška oporišča na področju prekopa šele na koncu, toda njihova oblast bo omejena na področja, omejena z bodočo žico. Gre za področje, ki znaša okoli 30 odstotkov ozemlja; tu bodo lahko ostali do konca leta 1999, toda na ostalem ozemlju od 1. oktobra letošnjega leta ne bo več ameriških marincev in vojaških policajev z belimi čeladami.

Pred kratkim je glede panamskega prekopa tudi v ameriškem kongresu zmagala realistična politična struja in so v Washingtonu odpravili z dnevnega reda tudi še zadnje zapreke, ki bi po zakonski poti utegnili ustaviti ali vsaj odložiti izvajanje sporazuma s Panamo. Le nekatere sile iz vrst gospodarstva in obrambnega ministrstva se še niso povsem sprijaznile z novo resnico; še vedno jih razganjajo iluzije, še vedno grozijo z nekim „velikim udarcem“, kakor so to radi delali v minulih desetletjih, ko so se imeli za absolutne gospodarje v tem delu sveta.

Spričo tega je seveda razumljiva določena vznemirjenost, ki jo je opaziti na ulicah glavnega mesta Paname. Ta vznemirjenost se polšača včasih tudi ljudi na vodilnih položajih, kajti nihče ni popolnoma gotov, kako se bo začel odvijati in v kakšno smer bo šel zgodovinski proces, ki se bo začel 1. oktobra letos. Panamci so seveda pripravljani na vse. Sedanji predsednik Aristides Rojo, ki je nasledil podpisnika panamsko-ameriškega sporazuma Torrijosa, je še pred nedavnim izjavil: „Ne bomo sprejeli nobene odločitve in niti poskusov, da bi se dogovorjene obveze ne izvajale; 1. oktobra bomo stopili na področje prekopa. Panama je pripravljena na vsak boj, ki bi bil morebiti potreben, da si zagotovi svojo pravico.“

Ta odločnost je izraz zmagoslavja, ki ga občutijo Panamci ob zavesti, da so končno izbojevali bitko, ki so jo s severnimi kolonizatorji vodili več kot šest desetletij. Njihova zmaga pa je dokaz, da se proces dekolonizacije — čeprav počasi — neustavljivo nadaljuje tudi v Latinski Ameriki.

Anekdote

Berlinski igralec Otto Gebühr je tolikokrat nastopil kot Friedrich Veliki pred kamerami, da so ga končno vsi ljudje klicali „veličanstvo“.

Nekega dne je šel Gebühr k ravnatelju šole v svoji mestni četrti, da bi se pritožil: otroci da vpijejo za njim „stric Fritz“.

Ravnatelj je obljubil, da bo napravil red. „Hvala lepa,“ je rekel Gebühr in se obrnil k vratom. „Malenkost,“ je ravnatelj zavpil za njim, „to se vendar samo po sebi razume, veličanstvo.“

Med vojno so Picassa poklicali na nemško poveljstvo v zasedenem Parizu, kjer ga je nadržal ošaben častnik: „Ste protifašistični slikar?“

„Da, slikar sem,“ je mirno odgovoril Picasso.

Nacist mu je pomolil pod nos fotografijo njegove slike Guernica. Na tej sliki je umetniško prikazano opustošenje prve vrste, ki so jo nemška letala zbombardirala v španski državljanski vojni.

„Ste vi to napravili?“ je zakričal nacist.

„Ne, vi!“ je odgovoril slikar.

Joseph Roth, avtor Radetzkyjeve koračnice, kot zmeraj brez denarja, je srečal Stefana Zweiga in ga pripravil do tega, da mu je kupil nove blače.

Nekega večera je Roth s prijatelji sedel v kavarni, vzel kozarček likerja in ga počasi in premišljeno zlijal po kolenih. „Za božjo voljo, kaj pa počnete?“ so ga vprašali. „Kaznujem Stefana Zweiga,“ je rekel Roth. „Ta milijonar mi je kupil blače in pozabil, da sodi zraven tudi suknjič.“

Na slavnostni večerji je bila žena francoskega poslanika Bismarckova sosedja pri mizi.

Med razgovorom je postala čedalje bolj zaplujiva. Najprej je kanclerja nagovorila z „ekscelenco“, kmalu nato ga je imenovala „gospod Bismarck“ in čez nekaj časa je bil že „moj dragi Bismarck“.

Tedaj je bilo Prusu dovolj in je dami dejal: „Madame, če morebiti še ne veste — ime mi je Otto.“

Ko je kancler Bismarck nekoč zasebno sprejel voditelja katoliške stranke Zindthorsta, se je cesar Wilhelm zaradi tega silno razburil. Toda kancler se ni prestrašil njegove jeze in je mirno odgovoril, da lahko v svoji hiši počenja, kar hoče.

„Tudi če vam jaz, vaš vladar prepovem?“ je pibal cesar. „Ukazi mojega vladarja ne segajo čez prag spalnice moje žene.“

Pesnik Torquato Tasso je imel v mladosti veliko veselje do filozofskega študija. Oče se je zaradi tega jezil in mu ob vsaki priložnosti očital, da mu filozofija ne bo dala kruha. Toda Tasso ni odnehal.

Ko se je oče zaradi tega močno razburil, je začel kričati: „Kaj ti koristi ta tvoja filozofija?“

Tasso pa je mirno odgovoril: „Pomaga mi vsaj s potrpljenjem prenašati vašo jezo, dragi oče!“

Skladatelj Cherubini je poslušal v Parizu generalko prve sladbe enega svojih učencev. Po izvedbi je mladi začetnik zaman čakal na kako spodbudno besedo velikega mojstra. Nazadnje se ni mogel premagati in je vprašal:

„Ali mi ne boste nič povedali?“

„No, saj mi tudi ti nisi nič povedal, čeprav sem te dolgo poslušal,“ je vzdihnil Cherubini.

Diplomatski jezik preveden v domačo govorico

Znano je, da se diplomati in politiki poslužujejo posebnega „jezika“, ki — preveden v navadno, domačo govorico — pogosto pove čisto nekaj drugega. Mnogi časopisi radi sestavljajo kar cele „slovarčke“ diplomatskega jezika ali „priročnike za branje med vrsticami“, kjer se posmehujejo suhoparnim uradnim izjavam diplomatov in politikov. Iz tega gradiva povzemamo majhen izbor najbolj pogostih formulacij, ki se jih poslužujejo navadno v uradnih komunikacijah ali izjavah, dodajamo pa še „prevode“, ki povedo, kaj navedene izjave pomenijo v preprosti domači govorici.

● **Pogovor je bil koristen in je potekal v stvarnem ozračju:** v pogovoru niso dosegli ničesar, ampak tokrat se vsaj niso žalili.

● **Pogovori so bili odkriti:** cefrali so se, vsak je trolbil drugemu koračnico.

● **Čutilo dolžnost, da dosežemo ta cilj:** med predvolilnim bojem smo po neumnem obljubili nekaj, česar sploh ne moremo uresničiti.

● **Dogodek zgodovinskih razsežnosti:** politiki dveh taborov so se sestali z velikim pompom in njihova ljudstva jih zato slavijo.

● **Uspeh je bil omejen:** velikanska palomija, druga stran ni popustila niti za milimeter.

● **Dobili smo spodbude:** druga stran je postavila nove, doslej neznane zahteve.

● **V vseh točkah smo si edini:** v nekaterih točkah smo morali popustiti, da so se pogovori sploh lahko nadaljevali.

● **Dosegli smo visoko stopnjo soglasja:** v odločilnih točkah sta fronti nepopustljivi kot zmeraj.

● **Nasa stališča so se zblížala:** žal smo morali popustiti.

● **Minister jemlje predlog zelo resno in ga je dal proučiti:** ministru se zdi ideja bedasta in je naročil kakšnemu nižjemu uradniku, naj jo vljudno odkloni.

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 21. 9.: 9.30 Ruščina — 10.00 Obisk razstave „5000 let egiptovske umetnosti“ — 10.30 Seniorski klub — 11.00 Rožna Rezika — 17.30 Slike naše Zemlje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Volline, svet brez sonca — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 18.49 Odajja sindikalne zveze — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Smeh z Bavarcj — 21.20 Argumenti — 22.20 Sport — 22.30 Film.

SOBOTA, 22. 9.: 15.40 Očarljiv goljuf — 17.00 Abeceda športa — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Muppet show — 18.25 Jesenske melodije — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Sport — 20.15 Heinz Conrads in njegovi prijatelji — 21.40 Sport — 22.05 Onkraj strahu — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 23. 9.: 11.00 Diskusija vodilnih kandidatov za deželnozborske volitve na Koroškem — 15.40 Veseloliga — 17.00 Ena, dva ali tri — 17.45 Pas in mačka — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Seniorski klub — 18.30 Avstrijska ljudska glasba — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Sport — 20.15 Kraj zločina: Nevarne sanje — 21.45 Sport — 21.55 Iz popotnih zapiskov Andrea Maltrauxa — 23.30 Poročila.

PONEDELJEK, 24. 9.: 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Kaj je film? — 10.30 Veseloliga — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Do konca sveta — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Nedeljski šport — 21.00 Serpico — 21.45 Poročila.

TOREK, 25. 9.: 9.30 Angleščina — 10.00 Avstrijski iznajditelji — 10.30 Njegova zadnja izdaja — 17.25 Miška — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Charley Chase — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Ugankarski kotiček — 20.55 Panorama — 21.55 Doktor in ljuba žival — 22.45 Poročila.

SREDA, 26. 9.: 9.30 Italijanščina — 10.00 Dunajski kongres — 10.30 Hudičev general — 17.00 Najdeni ključek — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Oči zakona — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Veliki diktator, satira na samoveličje fašizma — 22.00 Poročila.

ČETRTEK, 27. 9.: 9.30 Francoščina — 10.00 Obličje stoletij — 10.30 Ne tako hitro, moj mali — 17.25 Pan Tau — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Kuharsko omizje — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Macbeth, opera v italijanščini — 22.35 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 21. 9.: 18.00 Orientacija — 18.30 Gora resnice — 19.30 Štirje dnevi v Badogryju, film — 20.15 Joseph Roth, 3. del — 21.50 Čas v sliki — 22.25 Mednarodna predstava.

SOBOTA, 22. 9.: 17.55 Počitnice na Sattkrokanu — 19.30 The Munsters — 19.55 Galerija — 20.15 Nemščina za začetnike, kaboret — 21.55 Koroška mednarodno.

NEDELJA, 23. 9.: 17.00 Dežela in ljudje — 18.00 Gilda, drama — 19.45 Stan Laurel in Oliver Hardy — 20.00 Bazar plošč — 20.15 Mladi Freud.

PONEDELJEK, 24. 9.: 18.00 Angleščina — 18.30 Volkovi — 20.00 Doktor in ljuba žival — 20.50 Kulturni magazin — 21.45 Čas v sliki — 22.15 Dekle ob cesti.

TOREK, 25. 9.: 18.00 Italijanščina — 18.30 Morski psi — 19.30 Oknar — 20.00 Hudičev general — 21.55 Čas v sliki — 22.30 Klub 2.

SREDA, 26. 9.: 18.00 Francoščina — 19.00 Šolski poskusi in šolska reforma — 19.30 The Munsters — 20.00 Teleobjektiv — 20.45 Iz ljubitelja filma — 21.30 Čas v sliki.

ČETRTEK, 27. 9.: 18.00 Ruščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Pavel in Virginija — 20.00 Svoj čas — 21.15 Z dežnikom, čarom in melano — 22.00 Čas v sliki — 22.35 Klub 2.

Ob skupnih interesih in skupnih . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

dr. Zwitter in nadaljeval: „Brez dvoma bodo njegove možnosti, da se postavi za naše pravice, omejene, toda vsaka beseda, ki bo v deželni zboru spregovorjena za nas, bo uspeh za nas vse. Ne nazadnje pa bo kot poslanec lahko marsikaj pomagal našemu človeku — saj sta uslužnost in pomoč bližnjemu njegovi splošno priznani vrline! Zato vsekakor uživa polno zaupanje ZSO, ki podpira Hanzija Ogrisa in ne SPO — in tako mu bodo brez dvoma dali zaupanje številni Slovenci.“ Govornik je še opozoril, da Hanzij Ogris nikakor ni postal član SPO iz oportunističnih nagibov, kakor so to poskušali nekateri od tistih, ki se danes imajo za edine Slovence. Če pa bo izvoljen v deželni zbor, smo lahko prepričani, da bo v njem zastopan vsaj en zaveden Slovenec.

„Pri tem pa se zavedamo, da s tem ne bo rešeno nobeno naše živ-

ljensko vprašanje,“ je naglasil predsednik ZSO. „Volitve vsekakor ne smatramo kot najbolj odločilne za našo borbo, ki se mora odvijati stalno, vsak dan na vseh področjih in v kateri moramo vztrajati tudi preko volitev. Priznamo KEL pravico, da kandidira na volitvah in njeno odločitev spoštujemo. Ni pa to edina alternativa, zlasti ne, ker po novi razdelitvi volilnih okrajev nima nobenega izgleda in ker nikakor ne pomeni krepitev enot-

nosti naše borbe niti ne razširitve baze za solidarnostno gibanje za pravice našega ljudstva. Ob vseh teh različnih gledanjih pa je eno gotovo: da imamo vsi koroški Slovenci, ne glede na to, za koga bomo glasovali 7. oktobra, samo en skupen cilj — življenje brez narodnostnega sovraštva in brez diskriminacije, življenje v polni enakopravnosti in mirnem sožitju s sosednim narodom v deželi in preko njenih meja!“

Srečanje v Železni Kapli

Preteklo nedeljo so praznovali „Prijatelji narave“ (Naturfreunde) v Železni Kapli pod pokroviteljstvom osebno odsotnega deželnega glavarja svoj vsakoletni NATURFREUNDENTAG. Ob najlepšem vremenu se je zbralo k povorki skozi trg in svečani prireditvi okoli 2000 ljudi in tako je bila Železna Kapla seveda popolnoma v znamenju tega dogodka. Pri-

reditvev, ki se je odvijala na prostem pred občinskim kopališčem je bila vsled bližajočih se volitev tudi močno politično — socialistično — obarvana.

Sicer pa so častni govorniki deželni svetnik Schober, deželni sekretar Simonitsch, podpreds. avstr. zveze Naturfreunde Kysela, dr. Dellisch, pred. Bergrettung in župan Lubas tudi načelno spregovorili k delu tega množičnega združenja in gibanja ter k nalogam, ki se mu stavijo še posebej v današnjem modernem času.

Poleg številnih častnih gostov, delegacij, skupin in posameznih članov te zveze, ki so prišli iz najrazličnejših krajev Koroške, so sodelovale tudi nekatere kulturne skupine. Te so oblikovale in izvedle tudi dvourni spored in se zvrstile s svojimi prispevki na odru v sledečem vrstnem redu: domača godba Trachtenkapelle Eisenkappel-Vellachtal, godba železničarjev iz St. Vida ob Glini, mešana zbor Gemischer Chor Eisenkappel, mešana zbor Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“, folklorna skupina Eisenkappel-Vellachtal, folklorni skupini prijateljev narave (otroška) iz Celovca in iz Wolfsberga ter članska in pionirska folklorna skupina SPD „Zarja“ Pri tem so zadnji — v starosti 5 do 10 let — na mah osvojili priznanje vseh obiskovalcev.

Organizatorju gre priznanje za dobro izvedbo kakor tudi za povabilo k sodelovanju, ki so ga naslovili na domače slovenske kulturne skupine, katerim je bila s tem dana možnost, da prikažejo Železno Kaplo takšno kot je — namreč dvojezično.

Čirkovče pri Pliberku

Nedavno sta sklenila zvezo za skupno življenje Matevž Nachbar in Štefka Golavčnik.

Ženin izhaja iz znane Jopove družine iz Čirkovče pri Pliberku. Aktivno sodeluje v slovenskem prosvetnem društvu, mladinski organizaciji, pri pevskem in športnem delu. Za svojo družico si je izbral Štefko Golavčnik iz Kokij, ki je bila servirka v hotelu Breznik v Pliberku.

Poročni obred je bil na Humcu, katerega je opravil g. župnik Kulmež iz Pliberka. Poročno slavlje pa je bilo v gostilni pri nekdanjem Mačku, sedaj Röslerwirt v Pliberku. Ob godbi in dobri postrežbi so se imeli gostje odlično in je čas prehitro minil.

Mlademu paru želimo vso zakonsko srečo in zdravega naraščaja. Prav tako pričakujemo, da se bo mladi Tevžej tudi v bodoče v takšni meri žrtvoval za naše skupne interese, za dobrobit našega naroda, kot dosedaj.

Sejem plemenske živine

Zveza rejcev plemenskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko prireja v sredo 26. 9. 1979 s pričetkom ob 9. uri svoj jesenski sejem v Feldkirchnu. Na sejem bodo postavili 15 bikov pincgavske, 11 bikov lisaste in 12 bikov rjave pasme ter 30 ženskih plemenskih živali pincgavske, 20 živali lisaste in 130 živali rjave pasme. Z več kot 200 živalmi bo sejem nudil vsem interesentom ugodno priložnost za nakup plemenskega goveda.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili sina, moža, očeta in brata

Korija Pörtscha

pd. Janšeja v Holbičah

na njegovi zadnji poti v nedeljo 16. septembra na pokopališču v Škotičah, se iskreno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo župniku Alojziju Nadragu za pogrebne obrede, govornikoma Hermanu Jägerju in dr. Mirtu Zwitterju ob slovesu za besede, ki sta jih izreкла v spomin in čast pokojnemu, obema pevskima zboroma iz Škotič in Šentjakoba za njune žalostinke in nagrobnice; vsem tistim, ki so darovali vence in za sv. mašo ter vsem, ki so dragega pokojnika spremili na zadnji poti in mu s tem izkazali čast.

DRUŽINA PÖRTSCH
v imenu vseh sorodnikov

ŠPORTNI VESTNIK

SAK NAVDUŠIL GLEDALCE (600)

SAK - Breže 4:1 (1:1)

Po dobri igri proti moštvu iz Borovelj, kljub temu noben ni pričakoval tako visoke zmage Slovenskega atletskega kluba proti moštvu iz Brež, ki je na drugem mestu lestvice. Igralci SAK pa so imeli še elan prejšnje igre in so od začetka igrali zelo napadalno. Vendar tudi nasprotnik je pokazal svoje zmožnosti. Po 20 minutah pa je izrabil Marlin Habel nepozornost vratarja, ki visoke žoge ni znal ujeti in ustrelil prvi gol. Ni trajalo dolgo pa je moštvo iz Brež izenačilo z lepim strelom v desni zgornji kot. V prvem polčasu je padel na vsaki strani še en gol, ki jiju pa sodnik zaradi ofsida ni priznal.

V prvi polovici sta obe moštvi igrali v glavnem izenačeno. Po pavzi je SAK začel z močno ofenzivo. Po šestih minutah sta dva igralca

V prvi polovici je vratar iz Brež bil še večkrat uspešen. Na spodnji sliki: Golec doseže z enajstmetrovko drugi gol za SAK.

podrla pred nasprotnikovim golom Habela, sodnik pa je odločil za enajstmetrovko. Golec je z ostrim strelom premagal vratarja moštva iz Brež. Igra je postala še bolj napeta, moštva iz Brež je skušala izenačiti, vendar je obramba pod vodstvom Lampichlerja dobro branila. SAK je spet in spet od zadaj mirno gradil akcije, ki so jih napadalci izrabili za visoko in nepričakovano zmago. Dvakrat je Justin Polanšek po dveh lepih akcijah še premagal vratarja.

S to odlično igro si je priboril SAK tretje mesto na lestvici, in če bo obdržal to formo ga bodo v bodoče vsa moštva morala jemati bolj resno.

HODIŠE — SELE 0:4 (0:1)

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme:

V SOBOTO, 22. SEPTEMBRA 1979
SAK pod 23 — Žrelec pod 23 ob 15.30 uri

V NEDELJO, 23. SEPTEMBRA 1979
SAK mladina — Žrelec mladina ob 10.15 uri

SAK - Žrelec ob 15.30 uri

Vse tekme bodo na igrišču v Žrelcu (Ebental).

Navlijači tudi tokrat pričrčno vabljeni!

RADIO - TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIJA CELOVEC

PETEK, 21. 9.: 14.10 Celovški radijski dnevnik — iz kulturnega življenja koroških Slovencev — („Srečanje pevskih zborov na Radišah“ 26. 8. 79) — I. del.

SOBOTA, 22. 9.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 23. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmiva naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 24. 9.: 14.10 Dnevnik — Koroški zbori.

TOREK, 25. 9.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Dnevnik — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 26. 9.: 14.10 Dnevnik — Minute z... — Iz koroške literarne delavnice.

ČETRTEK, 27. 9.: 14.10 Dnevnik — Mladinska oddaja.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 21. 9.: 8.55 TV v šoli — 14.50 Poročila — 15.00 Sredozemske igre — 17.25 Uspoda nekega Charlieja — 17.40 Raznašalci časopisov — 18.05 Glasbena oddaja — 18.35 Obzornik — 18.45 Življenje v vaših rokah — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabava vas Zdravko Čolič — 20.55 Junaki serijske filma — 21.45 Dnevnik — 22.00 Otalia iz Bahije.

SOBOTA, 22. 9.: 8.00 Poročila — 8.05 Potepuh in nočna lučka — 8.20 Mala čebelica — 8.35 Vrtec na obisku — 8.50 Nadobudneži — 9.20 Pisani svet — 9.55 Po sledih napredka — 10.25 Dokumentarna oddaja — 15.30 Poročila — 15.35 Šolski ples, sovjetski film — 17.10 Naš kraj — 17.25 Sredozemske igre — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 L. N. Tolstoj: Ana Karenina — 20.55 Kako se oblačimo — 21.00 Vročica, celovečerni ameriški film — 22.30 Dnevnik — 22.45 Kažipot.

NEDELJA, 23. 9.: 8.05 Poročila — 8.10 Za nedeljsko dobro jutro — 8.40 Kažipot — 9.00 Ipavci — 10.00 Sezamova ulica — 12.30 Mozaik — 12.35 Ljudje in zemlja — 13.35 Po Karelijah, dokumentarni film — 14.05 Kako se oblačimo 14.10 Teta mama, ameriški film — 16.30 Kolesarski maraton — 16.45 Sredozemske igre: atletika — 18.00 Beograd — 18.30 Disco, Berlin 79 — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Veter in hrast — 21.00 Dve bitki za en prekop — 21.45 Dnevnik — 22.00 Sredozemske igre.

PONEDELJEK, 24. 9.: 8.55 TV v šoli — 14.50 Kmetijska oddaja — 15.55 Sredozemske igre: atletika — 17.25 Poročila — 17.30 Sedem stopnic do glasbe — 17.50 Dokumentarni film — 18.05 Glasba — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Hess, drama — 20.55 Kulturne diagonale — 21.35 Mozaik kratkega filma — 22.00 Dnevnik.

TOREK, 25. 9.: 9.15 TV v šoli — 15.00 Sredozemske igre — 15.55 Sredozemske igre — 17.25 Poročila — 17.30 Pevski tabor 79 — 18.00 Pisani svet — 18.35 Obzornik — 18.45 Doktor Momir — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Črna vzmet, aktualna oddaja — 20.55 H. Sienkiewicz: Rodbina Polanieckih — 22.00 Evropski operni pevci — 22.45 Dnevnik — 23.00 Sredozemske igre.

SREDA, 26. 9.: 9.30 TV v šoli — 17.35 Poročila — 17.40 Potepuh in nočna lučka — 18.20 Ne prezrite — 18.35 Obzornik — 18.45 Glasbena oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Alicé, francoski film — 21.35 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.40 Dnevnik — 22.00 Sredozemske igre.

Ljubitelji petja!

Mešana pevski zbor „Podjuna“ vabi vse pevce in pevke in tudi druge, ki bi radi sodelovali pri zboru, na prvo pevsko vajo, ki bo v petek 21. septembra 1979 ob 20. uri v prostorih ljudske šole v Pliberku.

KONCERT CERKVENIH PESMI

Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu

Kraj: Farna cerkev v Šmihelu pri Pliberku

Čas: nedelja 23. 9. 1979 ob 19.30 uri
Gostuje komorni zbor „Anton Förster“ pod vodstvom J. Trošta iz Ljubljane.

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu in Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabita na razstavo dr. Marije Makarovič

KMEČKA ABECEDA

ki bo v farni dvorani v Šmihelu. Otvoritev bo v sredo 26. 9. 1979 ob 19.30 uri. Istočasno z razstavo bo zanimivo narodopisno predavanje z diapozitivni.

Kmečka abeceda govori o starih skrinjah, kolovratih, grabljah, coklah, urah itd.

Zbirka za Oktobrski tabor

13. oktobra bo v Celovcu Oktobrski tabor. V času 10.-oktobrskih nemškonalionalnih proslav bodo tudi letos znane osebnosti iz avstrijskega nemškogovorečega demokracijskega tabora skupaj s koroškimi Slovenci nastopili in svoje prispevali za ustvaritev demokracijskega javnega mnenja, ki je v prid manjšinam in zavrača nacionalizem in potvarjanja zgodovine. V okviru tabora bo sodelovala tudi znana skupina „Schmetterlinge“. Čeprav so se vsi sodelujoči odpovedali honorarju, je prireditelj le povezana z velikimi stroški (propaganda, vozni stroški itd.).

Zato pozivamo vse rojake, da po svojih možnostih finančno podprejo organizatorje Oktobrškega tabora, s tem da nakažejo svoj prispevek na konto štev. 3047 pri celovški Posojilnici.

Današnji številki Slovenskega vestnika prilagamo v ta namen položnice in prosimo da se jih izdatno poslužite!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.